

EUROPEAN COMMISSION

Bruxelles, 27.1.2012
SEC (2012) 91 endelig udgave

ARBEJDSDOKUMENT FRA KOMMISSIONENS TJENESTEGRENE

**OPERATIVE RETNINGSLINJER FOR ANALYSE AF KONSEKVENSER FOR
SEKTORERNES KONKURRENCEEVNE INDEN FOR KOMMISSIONENS
KONSEKVENSANALYSESYSTEM**

Et redskab til "konkurrenceevnetest" til brug ved konsekvensanalyser

ARBEJDSDOKUMENT FRA KOMMISSIONENS TJENESTEGRENE

OPERATIVE RETNINGSLINJER FOR ANALYSE AF KONSEKVENSER FOR SEKTORERNES KONKURRENCEEVNE INDEN FOR KOMMISSIONENS KONSEKVENSANALYSESYSTEM

Et redskab til "konkurrenceevnetest" til brug ved konsekvensanalyser

Introduktion	4
I. Kom godt i gang	7
Trin 1. Kræver din konsekvensanalyse en specifik analyse af konsekvenserne for sektorenes konkurrenceevne?	7
Trin 2. Hvor dybdegående skal analysen være?	11
II. Kvalitativ screening	13
Trin 3. Hvilke sektorer berøres?	14
Trin 4. Hvad er virkningen for små og mellemstore virksomheders konkurrenceevne?	16
Trin 5. Hvad er virkningen for den pris- og omkostningsmæssige konkurrenceevne?	16
Trin 6. Hvad er virkningen for virksomhedernes innovationskapacitet?	20
Trin 7. Hvilke virkninger er mulige for sektorens internationale konkurrenceevne?	21
III. Kvantificering af konsekvenser: datakilder	23
Trin 8: Fremskaf dokumentation for den/de direkte påvirkede sektor(er)s struktur og effektivitet	23
Trin 8a: Undersøg, hvad der findes af eksisterende sektorundersøgelser og ex post-evalueringer	24
Trin 8b: Opdater de eksisterende data	24
Trin 9: Fremskaf dokumentation om de indirekte påvirkede sektorer	28
Trin 10: Kvantificer ekstra overensstemmelses- og/eller driftsomkostninger, som har tilknytning til det vurderede initiativ	28
Trin 11: Kvantificer de forventede konsekvenser for de berørte virksomheders innovationsevne	29
Trin 12: Kvantificer de forventede konsekvenser for de berørte virksomheders internationale konkurrenceevne	30
Bilag 1: Illustrationer af kvalitativ screening for konsekvenser for konkurrenceevne	29
Bilag 2: Datakilder til kvantitativ analyse	33

INTRODUKTION

Formålet med dette værktøj er at hjælpe tjenesterne med at analysere konsekvenserne for sektorernes konkurrenceevne ved gennemførelse af konsekvensanalyser for nye politiske forslag.

Kommissionens konsekvensanalyzesystem er baseret på en integreret tilgang, der omfatter analyse af både fordele og omkostninger samt væsentlige økonomiske, sociale og miljømæssige konsekvenser af mulige nye initiativer. Analysen af forskellige konsekvenser bør være proportionale med deres kvantitative, kvalitative og politiske betydning. Analyser, som ikke medfører yderligere indblik, eller ændrer konklusionerne eller deres grundlag, bør undgås.¹

Kommissionens retningslinjer for konsekvensanalyse (2009) indeholder generel vejledning på disse områder. I disse understreges det også, at "der ved identificering af økonomiske konsekvenser skal lægges særlig vægt på faktorer, som i høj grad anses som vigtige for produktiviteten og dermed for EU's konkurrenceevne. Konkurrenceevne er et mål for en økonomis evne til at sikre befolkningen en høj og stigende levestandard og en høj grad af beskæftigelse på et bæredygtigt grundlag. En stærk konkurrence i et understøttende erhvervsklima er den primære drivkraft bag produktivitetsvækst og konkurrenceevne."² Til dette formål indeholder retningslinjerne allerede en række specifikke konkurrenceevnerelaterede spørgsmål i afsnittet med økonomiske konsekvenser.³

Artikel 173, stk. 1, i EUF-traktaten

Unionen og medlemsstaterne skal sikre, at der forefindes de nødvendige betingelser for konkurrenceevnen af Unionens industri.

Til det formål skal deres foranstaltninger, som del af et system med åbne og konkurrencedygtige markeder, sigte mod, at:

- fremskynde tilpasningen af industrier til strukturelle forandringer
- fremme et miljø, som er gunstigt for initiativ og udvikling af virksomheder i Unionen, særligt små og mellemstore virksomheder
- fremme et miljø, som er gunstigt for samarbejde mellem virksomheder
- fremme den bedre udnyttelse af det industrielle potentiale i politikkerne for innovation, forskning og teknologisk udvikling.

Dette værktøj supplerer retningslinjerne fra 2009 med henblik på yderligere at forbedre tjenesternes kapacitet til gennemgribende og proportionalt at analysere konkurrenceevnerelaterede anliggender. Ligesom det er tilfældet med andre dokumenter, der

¹ Se retningslinjerne for konsekvensanalyse, afsnit 3, stk. 2.

² Ibid., bilag 8.

³ Se retningslinjerne for konsekvensanalyse, afsnit 8, stk. 2. Tabel 1 "Økonomiske konsekvenser" s. 33-34.

indeholder mere detaljeret vejledning om specifikke konsekvenser⁴, fastlægger det hverken nye krav eller præferencer for en bestemt analytisk metode.⁵ Det indeholder udelukkende ikke-udtømmende eksempler på metoder og værktøjer, der kan anvendes til analyse af specifikke konsekvenser for sektorernes konkurrenceevne. I betragtning af mangfoldigheden af konsekvenser og berørte grupper samt omkostningerne forbundet med detaljerede analyser, er det nødvendigt at træffe pragmatiske, metodiske valg, som skal begrundes behørigt fra sag til sag, med henblik på den endelige målsætning om at sikre en tilstrækkelig kvalitet af den overordnede konsekvensanalyse. Der findes ingen tilgang, der fungerer i alle tilfælde. Kvaliteten af konsekvensanalysen, herunder den indeholdte analyse af konsekvenserne for konkurrenceevnen, afhænger af teamets ekspertise og korrekt høring af styringsgruppen for konsekvensanalyse og interesser.

Udarbejdelsen af en hensigtsmæssig vurdering af disse konsekvenser er direkte anvendelse af princippet om proportionelle og integrerede analyser. Det er i overensstemmelse med bestemmelserne i artikel 173 i EUF-traktaten og en reaktion på Kommissionens tilsagn i dens meddelelse om industripolitik, om "at alle politiske forslag med væsentlige indvirkninger for industrien underkastes en indgående analyse af deres konsekvenser for konkurrenceevnen". Analysen af konsekvenser for konkurrenceevnen (herefter benævnt "konkurrenceevnetest") skal indgå i den eksisterende konsekvensanalyse, blandt andet ved at "vurdere og aflægge rapport om et forslags samlede konsekvenser for konkurrenceevnen, herunder virkningerne for investeringer, omkostninger, priser og innovation i industrien og de enkelte sektorer, samt forbrugertilfredshed, og tage særligt hensyn til de mulige interaktioner mellem et politisk forslag og anden eksisterende eller planlagt lovgivning eller regulering".⁶

Mens der i den integrerede tilgang til konsekvensanalyser tages hensyn til **alle** omkostninger og fordele, skal den akkumulerede metode eventuelt suppleres med en mere sektorspecifik tilgang med fokus på det pågældende initiativs specifikke konsekvenser for sektorer med økonomisk aktivitet.⁷

Formålet med konkurrenceevnetest er, at:

1. yderligere forbedre den analytiske kvalitet af konsekvensanalyserapporter med henblik på konsekvenser for konkurrenceevnen
2. fremme udviklingen af politikker, der tager fuldt hensyn til konsekvenser for konkurrenceevnen under hensyntagen til deres overordnede målsætninger.

Målsætningen med konkurrenceevnetest er ikke, at lægge uforholdsmæssig vægt på sektorspecifikke konsekvenser i den overordnede konsekvensanalyse. Hensigten er at gå

⁴ Se f.eks. retningslinjer for vurdering af sociale konsekvenser i Kommissionens konsekvensanalysesystem og Kommissionens arbejdsdokument om praktisk vejledning om hensyntagen til grundlæggende rettigheder i Kommissionens konsekvensanalyser under http://ec.europa.eu/governance/impact/key_docs/key_docs_en.htm

⁵ Særligt sektoranalyser i forhold til mere akkumulerede konsekvensanalyser ved brug af generelle ligevægtsmodeller og lignende.

⁶ KOM(2010) 614 "En integreret industripolitik for en globaliseret verden: Fokus på konkurrenceevne og bæredygtighed", s. 5.

⁷ I disse retningslinjer anvendes koncepterne sektorer, industrier, virksomheder og de relaterede koncepter sektorspecifik, industriel, eller virksomheders eller erhvervslivets konkurrenceevne synonymt. Den sektorspecifikke tilgang bør ikke fortolkes som værende fokus på en eller enkelte udvalgte sektorer. Den indebærer derimod, at et forslags akkumulerede konsekvenser omfatter de negative og de positive konsekvenser for konkurrenceevnen af alle direkte og indirekte berørte sektorer samt deres kapacitet til at tilpasse sig de nye krav.

yderligere i dybden med analysen for at give politiske beslutningstagere mulighed for bedre at kunne gennemskue forslagetets konsekvenser for erhvervslivets konkurrenceevne.

Formålet med disse retningslinjer er at levere operationel støtte til konsekvensanalyseteams. De er udarbejdet med henblik på at imødekomme deres anmodning om en mere struktureret metode til analyse af den slags konsekvenser. Retningslinjerne skitserer de vigtigste trin og spørgsmål, der kan opstå i forbindelse med udførelsen af konkurrenceevnetest. De indeholder 12 på hinanden følgende trin opdelt i følgende tre afsnit (se tabellen nedenfor):

Afsnit I, *Kom godt i gang*, hjælper dig med at få en bedre forståelse for målsætningerne samt omfanget af og værktøjer til analysen af konsekvenser for sektorernes konkurrenceevne.

Afsnit II, *Kvalitativ screening*, hjælper dig med at identificere de mest relevante konsekvenser af specifikke initiativer for industrielle sektorer konkurrenceevne.

Afsnit III, *Kvantificering af konsekvenserne: datakilder*, henviser til nyttige kilder til kvantitativ analyse.

Hvert afsnit henviser til flere *valgfri trin til levering af en særskilt opgave* vedrørende analyse af konsekvenser for sektorernes konkurrenceevne. Værktøjets modulopbyggede struktur har til formål at give dig en trin for trin-vejledning, men også tilstrækkelig fleksibilitet til at springe over de dele, som du anser som mindre relevant for din konsekvensanalyse i overensstemmelse med princippet om proportionale analyser.

Støtteanordning

Spørgsmål eller tilbagemeldinger vedrørende anvendelsen af disse retningslinjer kan sendes til GD for Erhvervs politiks konkurrenceevnetest-helpdesk via dens **formålsbestemte mailboks**:

[ENTR COMPETITIVENESS IMPACT HELPDESK](#)

Konsekvensanalyseteams henvises også til samlingen af materialer og links på "konkurrenceevnetest"-webstedet.

<http://myintracomm.ec.europa.eu/entr/howwemanage/decisionmaking/Pages/default.aspx>, hvor de kan dele deres oplevelser og ideer med andre kolleger på området konsekvensanalyse og hjælpe konkurrenceevnetest-helpdesken med at gøre disse retningslinjer endnu mere nyttige og funktionelle.

Gode eksempler på analyser af nye forslags konsekvenser for industriens konkurrenceevne, som kan give dig inspiration til din analyse, findes i [Best Practice Library](#).

I. KOM GODT I GANG

Før du begynder, skal du afgøre følgende:

- 1) **Kræver din konsekvensanalyse overhovedet en specifik analyse af konsekvenserne for sektorernes konkurrenceevne? Og, hvis svaret er ja:**
- 2) **Hvad er et hensigtsmæssigt niveau for denne analyse?**

Disse to spørgsmål behandles i de to på hinanden følgende trin, der er skitseret nedenfor:

Trin 1. Kræver din konsekvensanalyse en specifik analyse af konsekvenserne for sektorernes konkurrenceevne?

Formålet med dette trin er at hjælpe dig med at forstå hvorvidt en analyse af denne type konsekvenser overhovedet er nødvendig (hvis du allerede er bekendt med det grundlæggende og konkluderer, at din konsekvensanalyse skal omhandle konsekvenserne for sektorernes konkurrenceevne, kan du springe dette trin over og gå direkte til trin 2).

Som det fremgår af princippet om proportionale analyser, er det ikke alle konsekvensanalyser, der kræver en specifik analyse af sektorernes konkurrenceevne. Dette afspejles i Kommissionens flagskibsmeddelelse om Europa 2020-industripolitikken, hvori Kommissionen forpligtede sig til at "... sikre, at alle politiske forslag med væsentlige virkninger for industrien underkastes en indgående analyse af deres konsekvenser for konkurrenceevnen. Der kan være tale om foranstaltninger som f.eks. ny lovgivning vedrørende det indre marked, vigtige bestemmelser om finansmarkederne, som kan påvirke adgangen til finansiering, og ny klima- eller miljølovgivning."⁸

Med henblik på at supplere den integrerede analyse af alle konsekvenser af et nyt forslag, kan en sektoranalyse hjælpe med at fastslå hvordan forslaget påvirker de forskellige sektorer og hvorvidt bestemte sektorer er særligt berørte. I dette trin præsenteres der et brugervenligt værktøj til at hjælpe med at vurdere, om konsekvensanalysen af et nyt politisk forslag kræver en specifik analyse af konsekvenserne for sektorernes konkurrenceevne, uden på forhånd at fastlægge den anvendte metode.

Det første spørgsmål, der skal afklares, er derfor hvorvidt et initiativ kan forventes af have en væsentlig virkning for sektorernes konkurrenceevne eller ej. Generelt har EU-initiativer en virkning på konkurrenceevnen, når de påvirker mindst et af følgende:

- En sektors kapacitet til at fremstille produkter til en lavere pris og/eller en mere konkurrencedygtig pris (pris- og omkostningsmæssig konkurrenceevne) - omkostningerne forbundet med virksomhedernes drift omfatter inputomkostninger (inklusive ressourcer og energi) samt produktionsfaktorer, som direkte eller indirekte kan blive påvirket af det politiske forslag.

⁸ KOM(2010) 614 "En integreret industripolitik for en globaliseret verden: Fokus på konkurrenceevne og bæredygtighed", s. 5.

- Kvaliteten og originaliteten af en sektors tilvejebringelse af varer eller tjenester (innovativ konkurrenceevne) - teknologisk udvikling og innovation (af produkter og/eller processer) er væsentligt for både inputomkostningerne og værdien af outputtet.
- Effektiv konkurrence på markedet og uhindret adgang til eksterne markeder, herunder markeder for input og materialer, offentlige indkøb osv.
- Sektorens markedsandele på internationale markeder.

Sektorernes konkurrenceevne er direkte forbundet med **produktiviteten og de underliggende afgørende faktorer**. Produktivitetsvækst bestemmes af ændringer i kvaliteten og kvantiteten af input og teknologisk fremskridt - det udgør en sektors **tilbøjelighed til at innovere**. På længere sigt bestemmes en forbedring af levestandarden af et lands eller en virksomheds evne til at producere mere output med samme input. Det er ideen bag **totalfaktorproduktivitet**, vækst inden for produktion, som ikke skyldes ændringer i faktorinputtet. Ifølge økonomiske teorier er succesfulde virksomheders stigende markedsandele, langfristede rentabilitet og stigende realløn ofte forbundet med kraftig produktivitetsvækst. Traditionelle indikatorer for konkurrenceevne – *enhedsarbejdsomkostninger* eller *pris- og omkostningsmæssig konkurrenceevne* – afspejler ligeledes den underliggende dynamik vedrørende produktivitet og innovation.

Analysen af konsekvenser for omkostninger og innovationskapacitet bør også gennemføres ud fra et internationalt perspektiv. Hvis et politisk forslag f.eks. kan forventes at forøge omkostningerne for EU-producenter - f.eks. gennem strengere sikkerhedskrav for produkter på EU-markedet - kan det påvirke EU-producenternes markedsandele, medmindre deres eksterne konkurrenter er underlagt de samme betingelser i Europa og udlandet. Hvis politikken påvirker produktionsprocessen, f.eks. gennem strengere krav om anvendelse af ressourcer eller forureningsstandarder eller bestemmelser vedrørende sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen, som ikke gælder for konkurrenterne, kan europæiske producenter have en konkurrencemæssig fordel eller ulempe sammenlignet med virksomheder med andre placeringer.

Konkurrenceevnetest

"Konkurrenceevnetest" er et supplerende instrument i konsekvensanalyseværktøjet, der sigter på at styrke den overordnede analyse af de økonomiske konsekvenser af et nyt forslag med bedre hensyntagen til virksomheders konkurrenceevne både på sektorniveau og akkumuleret, og, hvis relevant, ved at kvantificere de forventede konsekvenser af de nye forslag i tre dimensioner af virksomhedernes konkurrenceevne:

- a) *omkostningsmæssig konkurrenceevne*: virksomhedernes omkostninger, som omfatter omkostninger til mellemprodukter (inkl. energi) og produktionsfaktorer (arbejde og kapital)
- b) *innovationskapacitet*: virksomhedens kapacitet til at producere flere produkter og/eller produkter af højere kvalitet og tjenester, der svarer bedre til kundernes præferencer
- c) *international konkurrenceevne*: de to aspekter ovenfor bør ligeledes analyseres ud fra et internationalt perspektiv, hvor der tages hensyn til det politiske forslags forventede konsekvenser for de europæiske industriers markedsandele samt afdækkede komparative fordele.

I tabellen med økonomiske konsekvenser i retningslinjerne for konsekvensanalyse er der anført en række spørgsmål med direkte relevans for virksomhedernes pris- og omkostningsmæssige konkurrenceevne, deres innovationskapacitet samt deres konkurrenceevne udadtil.⁹ Foruden disse spørgsmål indeholder retningslinjernes bilag detaljerede vejledninger om at identificere og måle indvirkningen af et politisk forslag på små og mellemstore virksomheder ("SMV-testen")¹⁰, samt indvirkningen på teknologisk udvikling og innovation.¹¹ De indeholder ligeledes retningslinjer om analyse af konsekvenserne for konkurrenceevnen.¹²

Frem for at analysere alle disse forskellige spørgsmål så tidligt i analysen, kan konsekvensanalyseteams dog bruge den her foreslåede tjekliste som et værktøj til at vurdere, hvorvidt et politisk indgreb kan forventes at have en væsentlig indvirkning på virksomhedernes konkurrenceevne.

Tabellen nedenfor illustrerer anvendelsen af dette analytiske værktøj i forhold til et forslag om at forbyde anvendelsen af farlige materialer i industriprodukter i EU. Tjeklisten indeholder generelle spørgsmål om størrelsen af de forventede indvirkninger på drivkræfterne for konkurrenceevne og markedsandele. Det kræver ikke en dybdegående undersøgelse eller kvantitative teknikker at besvare spørgsmålene. Til den første gennemgang kan du nøjes med at bruge din og dit teams ekspertise.

Der er ikke sikkert, at det er muligt at svare klart ja eller nej på alle spørgsmålene. Det kan for eksempel være svært at forudse virkningens omfang uden data og antagelser. Til tider kan et tegn på en konsekvens for konkurrenceevnen også være tvetydigt eller ændre sig med tiden. Et forbud mod anvendelse af farlige materialer i bestemte produkter kan f.eks. i første omgang medføre, at europæiske producenter, som anvender de pågældende materialer, taber markedsandele, men at salget af sikrere produkter stiger med tiden som resultat af mere forbrugerbevidsthed og skiftende præferencer. På samme vis kan bestemmelser vedrørende sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen medføre en forøgelse af arbejdsomkostningerne på kort sigt, mens de på længere sigt har positive virkninger i form af at fremme produktiviteten, reducere fravær og understøtte processerne omkring rekruttering og fastholdelse af medarbejdere. Der kan også være forskellige konsekvenser på tværs af de berørte virksomhedssektorer, hvilket gør det vanskeligt at vurdere de overordnede konsekvenser. I eksemplet taber sektoren, der producerer farlige materialer, mens producenterne af substituerende varer kan profitere (vises ikke nedenfor, da tjeklisten kun omfatter den mest berørte sektor).

Kan forbuddet mod anvendelsen af farlige materialer forventes at have en væsentlig indvirkning på virksomhedernes konkurrenceevne i forhold til:

Pris- og omkostningsmæssig konkurrenceevne	Positiv	Negativ
Inputomkostninger		Ja
Kapitalomkostninger		Ja
Arbejdsomkostninger	Ja?	
Andre overensstemmelsesomkostninger (f.eks. krav om rapportering)		Ja

⁹ Retningslinjer for konsekvensanalyse, afsnit 8, stk. 2, tabel 1, s. 33-34.

¹⁰ Bilag til retningslinjerne for konsekvensanalyse s. 32-34, afsnit 8, stk. 4.

¹¹ Bilag til retningslinjerne for konsekvensanalyse s. 34-38, afsnit 8, stk. 5.

¹² Retningslinjer for konsekvensanalyse, s. 40.

Omkostninger til produktion, distribution og eftersalgstjenester	Ja
Outputpriser (direkte, ikke gennem omkostningerne, f.eks. priskontrol)	Nej
Innovationskapacitet	
Kapacitet til at producere og markedsføre ny forskning og udvikling	Ja
Kapacitet til produktinnovation	Ja
Kapacitet til procesinnovation (herunder distribution, markedsføring og eftersalgstjenester)	Ja
Adgang til risikokapital	n/a
International konkurrenceevne	
Markedsandele (indre marked)	Ja
Markedsandele (eksterne markeder)	Ja
Afdækkede komparative fordele ¹³	Kan ikke fastslås

Det kan være tilstrækkeligt at svare på de spørgsmål, der virker ligetil, for at kunne afgøre, om en konsekvensanalyse overhovedet skal gå mere i dybden eller undersøge visse konsekvenser for sektorernes konkurrenceevne. Hvis der er væsentlig usikkerhed (f.eks. mange tomme felter eller spørgsmålstejn i tjeklisten), kan det være berettiget at gennemføre en yderligere analyse af konsekvenser for sektorernes konkurrenceevne.

Her er der til ansælgiggørelse gennemført en sådan analyse af en løsningsmodel, baseret på ja/nej-svar. Man kan også vælge at gå et skridt videre og gennemføre analysen for flere forskellige løsningsmodeller - "laissez faire"-modellen og alternative modeller som f.eks. at prøve at finde frem til en international løsning på sikkerhedsproblemet i stedet for kun at vedtage en EU-specifik bestemmelse osv. Derudover kan man vælge at gennemføre analysen for de indirekte berørte sektorer (sektorerne i og uden for værdikæden).

Eksemplet peger i retning af en mere detaljeret analyse af konsekvenserne for sektorernes konkurrenceevne, da det politiske forslag kan have væsentlige konsekvenser for de fleste afgørende faktorer for konkurrenceevnen i produktionssektoren, der anvender de farlige materialer som input. Der kan være forskellige tegn på disse konsekvenser - bestemmelsen kan på den ene side forventes at medføre yderligere overensstemmelsesomkostninger, men kan på den anden side også anspre til innovation og anvendelse af nye materialer.

Resultatet af denne tjekliste skal ikke fortolkes som dokumentation for, at de konkurrencemæssige fordele og ulemper vil udligne hinanden, da konsekvenserne endnu ikke er blevet kvantificeret eller vurderet kvalitativt. Tjeklisten viser bare, at konsekvenserne kan være væsentlige.

Det skal ligeledes bemærkes, at det, når konsekvenser for konkurrenceevnen forventes at være væsentlige, til tider kan betale sig at gennemføre en mere detaljeret analyse på trods af, at den samlede konsekvens for konkurrenceevnen eller den samlede fordel, som initiativet vil medføre, må forventes at være positiv.

¹³ Se trin 12 for definitionen af afdækkede komparative fordele.

Dette gælder naturligvis for alle specifikke væsentlige konsekvenser og er i overensstemmelse med rationalet bag konsekvensanalyser: en integreret, omfattende tilgang, der identificerer vindere og tabere, og om nødvendigt hjælper med at udarbejde afhjælpende foranstaltninger for dem, som er væsentligt berørte, under opnåelse af målsætningerne med det politiske indgreb. Således medførte undersøgelsen af handlen med kvoter for drivhusgasemissioners konsekvenser for konkurrenceevnen for eksempel, blandt andet igennem udarbejdelsen af makroøkonomiske modeller, den politiske konklusion om at fortsætte de gratis tildelinger af kvoter til de energiintensive sektorer, som er kulstoflækagetruede.

Kort sagt, selv når konsekvensanalysen påviser samfundsmæssige fordele, kan en mere dybdegående analyse af konsekvenserne for sektorernes konkurrenceevne medvirke til at se hvordan man kan nå målsætningerne og samtidig minimere de potentielle negative konsekvenser for de mest berørte sektorer og fremme tilpasningen til de nye krav på kort sigt. I forbindelse med forslag, der har indvirkning på flere indbyrdes forbundne økonomiske sektorer, kan det dog være relevant at anvende beregnelige simulationer med generelle ligevægtsmodeller (CGE-modeller) og/eller makroøkonometriske input-output-modeller, som gør det muligt at vurdere en politikændrings indvirkning på hele økonomien og den forventelige størrelsesorden af fordele og ulemper for hver enkelt sektor samt afsmittende virkninger på tværs af sektorer.

Trin 2. Hvor dybdegående skal analysen være?

Afsnit 3, stk. 2, og afsnit 8, stk. 2, i retningslinjerne for konsekvensanalyse indeholder kriterierne, der bør tages højde for, når det afgøres i hvilket omfang væsentlige konsekvenser bør analyseres gennem hele konsekvensanalyseprocessen. Dette afsnit supplerer retningslinjerne for konsekvensanalyse ved at levere en specifik kontekst vedrørende konsekvenser for sektorernes konkurrenceevne.

Omfanget af de forventede konsekvenser og deres politiske betydning er to afgørende faktorer. Det politiske indgrebs type kan også give vigtige fingerpeg.

I forbindelse med politiske indgreb af selvregulerende karakter (såsom adfærdskodekser eller frivillige standarder) er der sandsynligvis ingen grund til at gennemføre en dybdegående analyse af konsekvenser for sektorernes konkurrenceevne, da sektoren selv spiller en væsentlig rolle ved fastlæggelsen af initiativets indhold. Der kan dog kræves nærmere undersøgelser af konsekvenser for konkurrenceevnen inden for og af konkurrenceevnen i upstream- eller downstream-sektorer.

Hvis indgrebet omfatter et infrastrukturprojekt (f.eks. transport- eller kommunikationsanlæg) eller tilvejebringelse af offentlige tjenester (f.eks. satellitnavigationstjenester), har det sandsynligvis ligeledes en positiv indvirkning på virksomhedernes konkurrenceevne, selvom dette kan afhænge af gebyrer betalt af brugerne.

Lovgivningsforslag medfører mest sandsynligt konsekvenser for sektorernes konkurrenceevne. I forbindelse med disse, som eksplicit sigter mod at forbedre rammebetingelserne for sektorernes konkurrenceevne, opvejer de positive konsekvenser sandsynligvis de negative. Det er dog stadig berettiget at gennemføre en analyse for klart at identificere de overordnede fordele, den politiske løsningsmodel med de største fordele og

ideelt også en række indikatorer og referenceværdier til den efterfølgende evaluering af politikken faktiske konsekvenser for sektorernes konkurrenceevne.

Mange lovgivningsforlag har dog primært politiske målsætninger, der ikke omfatter konkurrenceevnen (f.eks. beskyttelse af miljøet, forbrugere, medarbejdere eller investorer), men kan stadig have en positiv eller negativ indvirkning på sektorernes konkurrenceevne. I disse tilfælde er der typisk behov for en mere dybdegående analyse af konsekvenserne for sektorernes konkurrenceevne.

Analysen af konsekvenserne kan være hovedsageligt **kvalitativ** for de forslag, der kan forventes at have en begrænset indvirkning på konkurrenceevnen, eller for hvilke der ikke findes andre proportionale analyser. Tjenesternes bør stræbe efter at inkludere **kvantitative** elementer (og gennemføre et kvantitativt skøn af konsekvenserne, hvis muligt) i de tilfælde, hvor konsekvenserne kan forventes at være særligt vidtrækkende. Analysen kan være begrænset til de direkte virkninger (f.eks. konsekvensen for de direkte berørte sektorer) eller udvides til også at omfatte indirekte virkninger, hvis disse ligeledes kan forventes at være vidtrækkende og det er muligt (og proportionalt) at analysere dem.

Trin 1 og 2 skulle give dig mulighed for at vurdere fordelene ved en specifik analyse af konsekvenser for konkurrenceevnen for at kunne identificere det politiske forslags relevante konsekvenser og danne dig et billede af hvor omfattende analysen bør være. Det kan være en hjælp i forbindelse med din planlægning af yderligere analyser og muligvis allerede levere feedback vedrørende dine muligheder. Denne planlægningsfase er bare begyndelsen. I betragtning af, at konsekvensanalyse er en iterativ proces, skal angivelserne eventuelt tilpasses som arbejdet skrider frem (og visse konsekvenser kan f.eks. fremstå som værende vigtigere end oprindeligt antaget, hvilket kræver mere dybdegående/kvantitativ analyse, eller omvendt kan kvantitative skøn vise sig at være særdeles dyre/umulige at gennemføre).

II. KVALITATIV SCREENING

Efter de to første trin beskrevet ovenfor, kan det være nyttigt at gennemføre kvalitativ screening for relevante konsekvenser som beskrevet i dette afsnit.

Denne del af værktøjet anvender de spørgsmål og retningslinjer, der allerede findes i retningslinjerne for konsekvensanalyse. De er opdelt i fire grupper, der omfatter: a) identificering og beskrivelse af de berørte sektorer, b) pris- og omkostningsmæssig konkurrenceevne (inklusive forbrugernes valg), c) innovationskapacitet og d) international konkurrenceevne.

Hvis du arbejder i en sektorenhed med ansvar for den sektor, som forlaget er direkte rettet mod, bør du være i stand til at svare på de fleste af disse spørgsmål ved at trække på din egen og din enheds viden og ekspertise. Hvis den berørte sektor befinder sig udenfor dit umiddelbare ekspertiseområde, hvilket som regel er tilfældet, har du brug for grundlæggende viden om dens processer, herunder input, faktorintensitet (kapital-, arbejds- og energiintensitet) samt intensiteten af konkurrencen på markedet, størrelsen af virksomhederne og sektorens andre karakteristika. Du kan kontakte GD for Erhvervs politiks konkurrenceevnetest-helpdesk eller styringsgruppen for konsekvensanalyse for baggrundsmateriale

- 1) eksisterende sektorundersøgelser. Nogle undersøgelser af produktionssektorer findes under: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/industrial-competitiveness/industrial-policy/future-of-manufacturing/index_en.htm
- 2) tidligere konsekvensanalyser, der berører de samme sektorer: (http://ec.europa.eu/governance/impact/ia_carried_out/cia_2011_en.htm)
- 3) efterfølgende evalueringer af effektive politikker eller bestemmelser vedrørende sektoren (se "EIMS" (det europæiske innovationsovervågningssystem), Kommissionens database med oplysninger om evalueringresultater: http://www.cc.cec/home/dgserv/sg/evaluation/pages/eims_en.htm).

Der henvises også til undersøgelser og publikationer fra de respektive europæiske eller nationale handelskamre samt europæiske sektordialogudvalg, hvis relevant. (Se trin 8a for yderligere oplysninger).

Ideelt set bør det endelige input til konsekvensanalyserapporten fra den kvalitative screening være en kort analyse med følgende elementer:

1. berørte sektorer
2. identificerede konsekvenser af det politiske forslag for de pågældende sektorer
3. kvalitativt skøn af konsekvensernes karakter og omfang:
 - a) Hvor stor er den forventede konsekvens?
 - b) Er den et direkte eller indirekte resultat af indgrebet?
 - c) Hvornår forventes den at opstå?
 - d) Er konsekvensen midlertidig eller permanent? (konsekvensens varighed)
4. sandsynligheden for, at konsekvensen opstår

- a) Hvor sandsynlig er konsekvensen?
- b) Afhænger den af kritiske forudsætninger?

Denne analyse skal gøre hensigtsmæssig brug af resultater fra intern og ekstern høring som krævet i henhold til retningslinjerne.

Den følgende tabel er en mulig model, der kan bruges for hver enkelt berørt sektor til at angive resultaterne af den kvalitative screening vedrørende konsekvenser for konkurrenceevnen, i høring dokumentet og i konsekvensanalyserapporten.

Konsekvenser for konkurrenceevnen	Berørte sektorer		Konsekvensernes omfang (timing)	Konsekvensens varighed	Risici og usikkerhed
	Direkte	Indirekte			
Pris- og omkostningsmæssig konkurrenceevne					
Innovationskapacitet					
International konkurrenceevne					

Opsummerende kan du drage fordel af kvalitativ screening på tre måder:

1. Den kan bidrage med oplysninger i forbindelse med høring af andre tjenester og eksterne interessenter.
2. Den kan hjælpe dig med tydeligere at kunne identificere behov for kvantificering og give dig oplysninger vedrørende tilgængeligheden af data og modeller til gennemførelse af kvantificeringen.
3. Den kan vise sig at være din endelige rapport, enten fordi den indikerer, at de negative eller positive konsekvenser for konkurrenceevnen ikke er tilstrækkeligt væsentlige til at retfærdiggøre eksplicit kvantificering eller fordi sidstnævnte enten er umuligt eller for dyrt til at være proportionalt.

I det følgende skitseres de på hinanden følgende trin og de respektive værktøjer for hvert trin, der kan hjælpe dig med at levere resultatet af den kvalitative screening.

Trin 3. Hvilke sektorer berøres?

En detaljeret analyse af konsekvenser for konkurrenceevnen kræver, at du identificerer de berørte sektorer. Som argumenteret ovenfor findes der tre typer konsekvenser, der er vigtige for analysen af konsekvenser for konkurrenceevnen: a) virksomhedernes driftsomkostninger, b) innovationskapacitet og c) den internationale dimension.

Da konkurrenceevnetest bør tage hensyn til direkte og indirekte (positive og negative) virkninger samt skelne mellem og redegøre for kort- og langsigtede virkninger, bør du også tage højde for tre grupper interessenter og konsekvenserne for disse:

1. konsekvenser for sektorer, der berøres direkte af det politiske initiativ
2. indirekte konsekvenser for sektorer i de berørte sektors forsyningskæde
3. indirekte konsekvenser for sektorer uden for forsyningskæden.

Den første gruppe ovenfor henviser til de **direkte virkninger**. Den anden og tredje type er **indirekte virkninger** udløst af ændringer i relative priser og i udbud og efterspørgsel på markederne for input og output i sektoren, som forslaget er rettet mod. Disse kan optræde parallelt eller med forsinkelse (sekundære virkninger) i forhold til de direkte virkninger. De er vigtige af to årsager. For det første kan de overstige de primære virkninger, hvis de påvirker mange sektorer i eller udenfor forsyningskæden. For det andet kan de til tider endda udligne de overordnede forventede fordele/omkostninger, hvis de har en negativ indvirkning på de direkte virkninger.

Indirekte virkninger findes i:

1. downstream-sektorer, sektorer, der forbruger outputtet fra den berørte sektor og står over for nye priser på mellemliggende forbrug eller kapitalforbrug
2. upstream-sektorer, dvs. leverandører af varer og tjenester, der bruges i den berørte sektor, som kan blive udsat for ændringer i efterspørgslen efter deres produkter
3. markeder for kompletterende varer, fordi deres efterspørgsel trækkes i samme retning som efterspørgslen efter produkterne i den berørte sektor (f.eks. vil en stigning i brændstofpriserne påvirke efterspørgslen efter biler)
4. markedet for substituerende varer, fordi dets efterspørgsel bevæger sig i den modsatte retning af efterspørgslen efter produkterne i den berørte sektor (f.eks. kan stigninger i brændstofpriserne forøge efterspørgslen efter offentlig transport).¹⁴

Nogle politikker kan påvirke mange eller alle virksomhedssektorer. Eksempler på den slags indgreb er f.eks. dem, der påvirker arbejdsomkostningerne (f.eks. arbejdstidsdirektivet), eller dem, der påvirker energiomkostningerne (f.eks. politikker om vedvarende energi), eller dem, der påvirker adgang til og omkostninger forbundet med finansiering (f.eks. kapitalkrav til banker) eller beskyttelse af personlige data. De akkumulerede fordele og omkostninger analyseres normalt, men **fordelingen af konsekvenser på tværs af sektorer** kan også analyseres, hvis det er proportionalt (for eksempel når en sektor er særligt berørt). I disse tilfælde kan det være nødvendigt at tage højde for arbejds-, energi-, ressource- og kapitalintensitet for bedre at kunne vurdere distributionen af konsekvenser, identificere de mest negativt påvirkede industrielle sektorer samt undersøge deres præstation og muligheder for at kunne bære det politiske indgreb.

¹⁴ Se bilag 2, sag 1 for anskueliggørelse.

Trin 4. Hvad er virkningen for små og mellemstore virksomheders konkurrenceevne?

"SMV-testen", der allerede er en integreret del af retningslinjerne og praksis for konsekvensanalyse, indeholder spørgsmål vedrørende omkostninger, innovationskapacitet og andre rammebetingelser såsom adgang til finansiering, kvalifikationer, ressourcer og markeder.¹⁵

I Kommissionens meddelelse "Status vedrørende "Small Business Act" for Europa" understreger den sammenhængen mellem konkurrenceevnetest og "SMV-testen" og vil "styrke anvendelsen af "SMV-testen" yderligere i sine procedurer i forbindelse med konsekvensanalyser med henblik på at sikre, at konsekvenserne for SMV'er er grundigt analyseret og taget i betragtning i alle relevante lovgivningsmæssige og politiske forslag, herunder med klar angivelse af kvantificerede virkninger for SMV'er, når dette er muligt og hensigtsmæssigt. Samtidig med at Kommissionen vil udføre "konkurrenceevnetestning" af sine forslag, vil den analysere europæiske virksomheders - herunder isæt SMV'ernes - evne til at konkurrere på EU-markederne og på eksterne markeder."¹⁶

Når den/de berørte sektor(-er) er identificeret, bør det næste skridt derfor være at undersøge, om SMV'er vil blive særligt berørt. Hvis der findes tilgængelige data, kan SMV'ernes andel af sektoren give en nyttig indsigt. SMV-andelen er en vigtig indikator for det politiske forslags sandsynlige konsekvens for den industrielle konkurrenceevne af to årsager. For det første er konsekvenser for den omkostningsmæssige konkurrenceevne meget mere udprægede i forbindelse med SMV'er. Nogle overensstemmelsesomkostninger aftager f.eks. ikke med størrelsen, hvilket resulterer i en højere lovgivningsmæssig byrde for SMV'er målt som procentdel af indtægterne. Desuden begrænses deres kapacitet til at tilpasse sig den højere lovgivningsmæssige byrde af deres begrænsede adgang til finansiering. For det andet har ændringer af betingelserne for innovationer større konsekvenser for SMV'er generelt fordi de udgør størstedelen af de innovative virksomheder, og fordi de innovative SMV'er er mere afhængige af innovationer for at kunne overleve end større innovative virksomheder.

Opsummerende bør målet med konkurrenceevnetest i forhold til SMV'ernes konkurrenceevne ideelt:

1. identificere SMV'ernes relative vægt i den/de pågældende sektor(-er)
2. styrke anvendelsen af "SMV-testen" for den/de respektive sektor(-er) ved at anvende konceptet konkurrenceevne vedrørende omkostninger, innovation og markeder
3. sikre hensigtsmæssig repræsentation af den berørte sektors SMV'er i høringsprocessen.

Trin 5. Hvad er virkningen for den pris- og omkostningsmæssige konkurrenceevne?

Et politisk forslag kan have positive eller negative, direkte eller indirekte konsekvenser for virksomhedernes driftsomkostninger og dermed for investeringsafkast og investeringsstrømme. Det kan medføre direkte overensstemmelsesomkostninger for berørte sektorer eller det kan forøge omkostningerne indirekte gennem ændringer af leverandørernes,

¹⁵ Se retningslinjerne for konsekvensanalyse SEC (2009) 92, s. 40, og del III: Bilag til retningslinjerne for konsekvensanalyse.

¹⁶ KOM(2011)78, s. 6.

forbrugernes, medarbejdernes og investorenes adfærd som resultat af lovgivningen. På den anden side kan et forslag også reducere de administrative byrder og sænke priserne på input. Uanset årsagen til disse ændringer, kan det politisk forslag påvirke virksomheden enten gennem prisen på mellemprodukter og tjenester (herunder energi) eller prisen på produktionsfaktorerne (arbejde, kapital og naturressourcer). Foruden omkostningerne er det også vigtigt at undersøge, om det foreslåede politiske indgreb påvirker konkurrencen, f.eks. ved at hindre eller liberalisere prisdannelsen eller forbrugernes valg (der findes yderligere vejledning vedrørende konsekvenser for konkurrencen i afsnit 8, stk. 3, i retningslinjerne for konsekvensanalyse).

De følgende spørgsmål kan hjælpe dig med at identificere disse konsekvenser: Formålet med disse er ikke at udarbejde en omfattende klassificering af virksomhedernes omkostninger, men derimod at dirigere søgningen efter det politisk forslags mulige konsekvenser for den pris- og omkostningsmæssige konkurrenceevne.

Mulige spørgsmål kunne omfatte potentielle yderligere *overensstemmelsesomkostninger* (eller redueringen af eksisterende *overensstemmelsesomkostninger*) samt andre *driftsomkostninger* (til input og produktionsfaktorer), som er en konsekvens af det nye forslag, men ikke forbundet med overensstemmelse. Endelig kan man undersøge forslagets sandsynlige konsekvens for *forbrugernes præferencer og priser*.

A. Medfører det analyserede forslag en stigning eller sænkning af overensstemmelsesomkostninger i den/de berørte sektor(-er)?

Overensstemmelsesomkostninger omfatter pengeværdien af **den tid**, som medarbejdere og ledelse skal bruge på at overholde kravene i den nye politik (f.eks. nye krav om rapportering) samt **de penge**, som skal bruges til at købe de produkter eller tjenester, der kræves i henhold til politikken (f.eks. nyt udstyr eller eksterne tjenester forbundet med det nye krav). De typiske spørgsmål, man kunne stille, er følgende:

1. Påvirker den politiske løsningsmodel karakteren af de oplysningsforpligtelser, som virksomhederne pålægges, som f.eks. typen af de krævede oplysninger, rapporteringshyppighed, indberetningsproceduren osv.?
2. Kræver den anvendelse af nyt udstyr (f.eks. til reducere forurening, til at registrere salg eller til måling af indholdet af et bestemt stof i det endelige produkt osv.)?
3. Ville den kræve yderligere arbejdstid eller tjenester fra den private eller offentlige sektor (såsom eksterne regnskabs- eller revisionstjenester eller overensstemmelsesvurdering af bemyndigede organer fra den offentlige eller private sektor osv.)?
4. Udgør overensstemmelsesomkostningerne en konkurrencemæssig ulempe for bestemte virksomheder eller sektorer i forhold til deres konkurrenter (herunder også ved at skabe ulige vilkår)?
5. Hvordan påvirkes SMV'er i særdeleshed?

B. Påvirker forslaget priserne og omkostningerne forbundet med mellemliggende forbrug?

Et politisk forslag kan påvirke omkostningerne forbundet med mellemliggende forbrug:

1. ved at påvirke prisen eller tilgængeligheden af naturressourcer, herunder råmaterialer og andet input (mellemprodukter og tjenester), der anvendes i produktionen
2. ved at indføre restriktioner (eller forbud) vedrørende brug af farlige materialer
3. eller indirekte, når ændringer i outputpriserne af direkte berørte sektorer videregives downstream, eller en ændring af efterspørgslen efter substituerende varer presser priserne op og disse varer er del af det mellemliggende forbrug.

C. Påvirker forslaget kapitalomkostningerne?

Et politisk forslag kan påvirke kapitalomkostningerne ved at:

1. medføre en stigning i priserne på kapitalgoder
2. og påvirke tilgængeligheden af og omkostningerne forbundet med finansiering (egenkapital, banklån og obligationer).

Adgang til og omkostningerne forbundet med finansiering bestemmes til gengæld af flere forskellige faktorer, blandt andet:

3. finansmarkedsforhold
4. kapitalmobilitet og rammer for direkte udenlandske investeringer
5. beskyttelse af aktionærers rettigheder
6. kapitalkrav til banker
7. sektorens finansielle risikoprofil
8. og incitamenter til at investere i den pågældende sektor i EU (investeringsafkastet i forhold til investeringsafkast på andre markeder) og andre lande.

Hvis relevant, skal en kvalitativ analyse ideelt set undersøge disse faktorer og deres konsekvenser for investeringsomkostningerne i de berørte sektorer og for investorernes præferencer.

D. Påvirker forslaget arbejdsomkostningerne?

Arbejdsgivernes arbejdsomkostninger omfatter lønninger, forsikringer og beskatning af arbejde. Politiske indgreb kan f.eks. påvirke arbejdsomkostningerne gennem fastlæggelse af en mindsteløn, indvirkninger på reservationslønniveauet eller gennem ændringer, der medfører efterspørgsel efter yderligere arbejdskraft eller kvalifikationer. Eksempler på direkte virkninger af arbejdsomkostninger omfatter (men er ikke begrænset til) politikker¹⁷, som kan føre til:

1. ændring af pensionsalderen

¹⁷ Nogle af disse politikker kan falde uden for EU's kompetenceområde. De er anført her med henblik på anskueliggørelse og fordi de kan være relevante for analysen af konsekvenser for konkurrenceevnen på nationalt plan.

2. ændring af mindstelønnen
3. ændring af bidrag til socialforsikring eller anden beskatning af arbejde
4. ændring af krav om rapportering eller regnskabsføring.

Indirekte virkninger for arbejdsomkostninger kan være et resultat af politikker, som:

5. påvirker (hindrer eller fremmer) arbejdskraftens mobilitet
6. påvirker lovgivning om beskyttelse af arbejdstagere (ved at begrænse eller forbedre arbejdsgiveres fleksibilitet med henblik på at ansætte og afskedige medarbejdere)
7. påvirker (forstærker eller reducerer) arbejdsmarkedets rigiditet og fleksibilitet som sidevirkning
8. ændringer, der medfører yderligere/ny efterspørgsel efter arbejdskraft (på grund af krav om kvalifikationer, der f.eks. giver virksomhederne mulighed for at indføre ny, mindre forurenende teknologi) eller besparelser vedrørende arbejdsomkostninger (f.eks. ved at fritage mikrovirksomheder fra visse regnskabsmæssige forpligtelser).

Foruden at påvirke arbejdsomkostningerne, kan politikker også medføre yderligere *overensstemmelsesomkostninger forbundet med beskæftigelse*: f.eks. højere standarder for sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen eller yderligere krav om rapportering vedrørende virksomhedens medarbejdere. Det skal dog bemærkes, at den slags standarder ligeledes kan baseres på aftaler mellem arbejdsgivere og arbejdstagere (f.eks. direktiv om beskyttelse af arbejdstagernes sundhed i sygehussektoren, en aftale på tværs af sektorer om forebyggelse af silikose osv.) og afspejler som sådan standardernes fordele og merværdi, også for erhvervslivet, samt deres positiv indvirkning på konkurrenceevnen.

Selv om disse politikker eventuelt ikke er rettet mod en bestemt sektor, kan de medføre forskellige konsekvenser på tværs af sektorer, hvor arbejdsintensive sektorer påvirkes mere (både på positive eller negative vis). Konsekvenserne kan også afhænge af, hvorvidt industrien har en stor andel af højtuddannede eller lavtuddannede arbejdstagere, da lønniveauerne og dermed arbejdsomkostningerne kan afspejle mangel på kvalificeret arbejdskraft, og de yderligere omkostninger deles mellem arbejdsgivere og arbejdstagere i henhold til efterspørgslen efter arbejdskraft og efterspørgselselasticiteten.

E. Påvirker forslaget energiomkostningerne?

Energiomkostningerne kan påvirkes af politikker, der tillader for stor afhængighed af et begrænset antal leverandører eller kilder af fossile brændstoffer. De kan også påvirkes på kort sigt ved fastsættelse af målsætninger for skift mellem brændstofblandinger eller forskellige former for energiforsyning og fakturering.

F. Påvirker det politiske forslag forbrugernes valg og priser?

Når alt kommer til alt, opstår komparative fordele baseret på virksomhedernes omkostninger gennem forbrugernes velbegrundede frie valg og de faktiske priser, som de betaler for varer og tjenester. Analysen af omkostningsmæssig konkurrenceevne kan suppleres med en undersøgelse af de sandsynlige konsekvenser for forbrugernes valg og priser. Dvs. undersøge hvorvidt forslaget:

1. kan påvirke tilgængeligheden af bestemte produkter på markedet
2. forbyder eller begrænser markedsføring af (eller reklame for) bestemte produkter
3. regulerer eller på anden vis påvirker priserne, som forbrugerne betaler for produkterne fra den berørte sektor
4. påvirker kvaliteten af varer og tjenester, som forbrugerne køber
5. påvirker gennemsigtigheden og sammenligneligheden af oplysninger om kvaliteten og priserne af produkter og tjenester.

For at kunne bestemme et forslags fordelingsmæssige indvirkning kan analysen også undersøge i hvilket omfang **ændringer i produktionsomkostningerne gives videre til forbrugerne** (hvis stigninger i omkostningerne overvejende gives videre til forbrugerne på oligopolistiske markeder karakteriseret af lav efterspørgselselasticitet, kan den endelige konsekvens være forringet forbrugervelfærd frem for reducerede indtægter hos virksomhederne).

G. Ville de ovennævnte konsekvenser kræve en væsentlig omstrukturering af de berørte virksomheders drift?

Dette er det mest udfordrende (men potentielt altafgørende) spørgsmål om det politiske forslags betydning for omkostningerne. Indtil videre har du identificeret de fleste af ændringerne af overensstemmelses- og driftsomkostningerne. Nu er det tid til at overveje følgende:

1. Hvor høje vil virksomhedernes tilpasningsomkostninger (inkl. medarbejdere) være?
2. Ville der være behov for en væsentlig omstrukturering af sektoren, såsom lukning af produktionslinjer, udskiftning af teknologier, udskiftning af kvalifikationer osv.?
3. Kunne forslaget medføre lukning af virksomheder?
4. Ville SMV'er være i stand til at betale omkostningerne forbundet med omstruktureringen?

Trin 6. Hvad er virkningen for virksomhedernes innovationskapacitet?

Et politisk forslag kan påvirke virksomhedernes innovationskapacitet. Når dette forventes af have væsentlig indflydelse, kan den slags konsekvenser vurderes ved at undersøge de potentielle konsekvenser for:

1. virksomhedernes kapacitet til at gennemføre forskning og udvikling, der medfører innovation af deres produkter, hvilket kan undersøges yderligere for at finde frem til forslagets konsekvenser for:
 - a) udbuddet af kvalifikationer, der kræves i sektoren
 - b) effektiviteten af beskyttelsen af intellektuel ejendomsret

2. sektorens kapacitet til at markedsføre nye produkter eller forbedre funktioner på eksisterende produkter (*kapacitet til produktinnovation*), hvilket afhænger meget af tekniske færdigheder og anvendelsen af nye teknologier
3. innovationskapaciteten i processer og produktrelaterede tjenester, herunder distribution, markedsføring og eftersalgstjenester (*procesinnovation*), som afhænger af udbuddet af kvalifikationer på områderne ledelse og organisation samt talent
4. muligheden for adgang til risikokapital.

Kommissionens retningslinjer om indvirkningen på teknologisk udvikling og innovation indeholder en detaljeret vejledning om evaluering af de sandsynlige konsekvenser for virksomhedernes innovationskapacitet.¹⁸

Trin 7. Hvilke virkninger er mulige for sektorens internationale konkurrenceevne?

Analysen af konsekvenserne for produktiviteten medvirker til at identificere drivkræfterne bag konkurrenceevnen. I nogle tilfælde er det dog ikke muligt at danne sig et komplet billede af situationen uden at tage hensyn til forslaget potentielle forskellige konsekvenser for nationale og udenlandske virksomheder. Hvis et politisk forslag f.eks. kan forventes at forøge omkostningerne for EU-producenter (f.eks. ved at indføre strengere sikkerhedskrav på EU-markedet), påvirker det ikke nødvendigvis EU-producenternes relative priser og markedsandele, hvis deres konkurrenter er underlagt de samme krav og der ikke findes passende billigere substituerende varer. Men hvis politikken påvirker produktionsprocessen (f.eks. gennem strengere krav om anvendelse af ressourcer eller forureningsstandarder) eller medfører stigende arbejdsomkostninger (f.eks. gennem nye krav om sikkerhed på arbejdspladsen), kan europæiske producenter have en konkurrencemæssig ulempe sammenlignet med virksomheder med andre placeringer. I overensstemmelse hermed kræver retningslinjerne for konsekvensanalyse, i afsnittet om internationale konsekvenser, at alle konsekvensanalyser skal omfatte en undersøgelse af europæiske virksomheders konkurrenceevne, og bør "analysere politikken konsekvenser for at finde frem til hvordan målsætningerne kan nås, mens man samtidig undgår eller minimerer de potentielle negative konsekvenser for den europæiske konkurrenceevne. Dette kan omfatte en analyse af lignende bestemmelser, som allerede gælder hos EU's vigtigste handelspartnere".¹⁹

De typiske spørgsmål, man kunne stille, er følgende:

1. Hvad er den analyserede løsningsmodels sandsynlige konsekvenser for den konkurrencemæssige placering af EU-virksomheder i forhold til deres konkurrenter fra tredjelande?
2. Hvad er den analyserede løsningsmodels sandsynlige konsekvenser for handel og handelshindringer?
3. Berører løsningsmodellen et område med internationale standarder, fælles retsgrundlag eller international dialog om lovgivning?

¹⁸ Bilag til retningslinjerne for konsekvensanalyse, afsnit 8, stk. 5, s. 34-38.

¹⁹ Retningslinjer for konsekvensanalyse, s. 42.

4. Kan den forventes at medføre investeringsstrømme på tværs af landegrænser, herunder flytning af økonomisk aktivitet til eller fra EU?

Konsekvensanalyseteamet henvises til bilagene til retningslinjerne for konsekvensanalyse (afsnit 8, stk. 7, s. 38) for vejledning om kvalitativ analyse af de sandsynlige konsekvenser for international handel og investeringsstrømme.

III. KVANTIFICERING AF KONSEKVENSER: DATAKILDER

Set fra et teknisk synspunkt er den kvantitative konsekvensvurdering af en politisk foranstaltning den mere krævende del af en konsekvensvurdering og kan ikke altid gennemføres helt på grund af metodologiske begrænsninger eller ville kræve et uforholdsmæssigt stort arbejde. Det kan være en udfordring at indsamle de nødvendige data og involverer ofte berørte interessenter, hvilket gør det til en endnu større udfordring at verificere dataene. Kvantificeringens proportionalitet skal derfor overvejes nøje og under hensyntagen til det generelle ønske om at kvantificere konsekvenserne mest muligt, men også til processens omkostninger og de forventede resultatets pålidelighed (overvej f.eks., hvorvidt resultater, der kræver supplerende data eller i høj grad vil bero på antagelser for at anvende modellen, vil tilføre beslutningsprocessen nogen reel merværdi).

En kvantificering af konsekvenserne for konkurrenceevnen kan kræve deskriptiv statistik, input-output-analyse ved hjælp af nationale konti eller sektorkonti, en anvendt generel ligevægtsmodel eller anden økonometrisk øvelse. For politiske forslag, der påvirker forskellige sektorer, kan der anvendes modeller som beregnelige generelle ligevægtsmodeller (GGE-modeller) og makroøkonometriske input-output-modeller til kvantificering af de samlede konsekvenser. De kan være nyttige, ikke kun til vurdering af en politisk ændrings konsekvenser for økonomien som helhed, men også til vurdering af det sandsynlige omfang af gevinster og tab pr. sektor, afsmittende virkninger mellem sektorer, deling af ekstraomkostninger mellem producenter og forbrugere m.m. Andre modeller, såsom partielle ligevægtsmodeller, kan være nemmere at anvende og kan også give en nyttig indsigt i de mulige konsekvenser.

Nedenfor er foreslået en række trin, som giver et overblik over den kvantitative analyses mulige resultater i stedet for de specifikke værktøjer og metoder, som leverer dem, da disse vil afhænge af den enkelte problemstilling. Trinnene er baseret på resultatet af de fem trin i den kvalitative screening.

Trin 8: Fremskaf dokumentation for den/de direkte påvirkede sektor(er)s struktur og effektivitet

Dette trin er en udvidelse af trin 3 og 4 fra din kvalitative screening. Formålet er at underbygge de foreløbige konklusioner med statistiske beviser. En kvantitativ vurdering af sektorens effektivitet vil ideelt set være baseret på:

- målsektorens vægtning i EU's økonomi, målt ved dens andel af værditilvæksten og beskæftigelsen, sektorens regionale og nationale koncentration m.m.
- antallet og fordelingen af virksomheder, herunder andelen af SMV'er, samt sektorens koncentrationsrate²⁰
- sektorens arbejdsproduktivitet eller totalfaktorproduktivitet

²⁰ Koncentrationsraten (CR) er den procentvise markedsandel, som er kontrolleret af de største virksomheder i industrien. Her bruges ofte CR4 og CR10 (dvs. markedsandelen hos de 4 og 10 største virksomheder).

- sektorens rentabilitet målt ved nettoindtjening; afkastningsgrad
- sektorens andel af verdensmarkedet
- strømmen af direkte udenlandske investeringer (forholdet mellem beholdningen af ind-/udgående FDI og værditilvæksten).

Trin 8a: Undersøg, hvad der findes af eksisterende sektorundersøgelser og ex post-evalueringer

Kommissionen har foretaget en række industri- og markedsundersøgelser samt ex post-evalueringer af politikker. F.eks. kan man se en oversigt over fremstillingsindustrier på følgende websted:

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/industrial-competitiveness/industrial-policy/future-of-manufacturing/index_en.htm

Hvis en skrivebordsundersøgelse ikke er tilstrækkelig, kan du benytte websteder og publikationer fra de respektive erhvervssammenslutninger eller de relevante arbejdsmarkedspartnere.

Du kan benytte åbenhedsregistret til at finde din kontaktperson og kontakte denne for at få de seneste data og analyser. Åbenhedsregistret kan findes på EU's websted.

Trin 8b: Opdater de eksisterende data

Hvis de eksisterende undersøgelser er forældede, har Eurostat databaser med opdateret sektorstatistik. Ved at gennemgå NACE statistisk nomenklatur²¹ kan du matche de vigtigste økonomiske aktiviteter i den/de berørte sektor(er) med de tilhørende koder.

²¹ NACE (Nomenclature statistique des Activités économiques dans les Communautés Européennes) er den statistiske nomenklatur for økonomiske aktiviteter i EU, som benyttes af Eurostat og medlemsstaterne. NACE rev. 2 blev lanceret i 2008 for at afspejle den teknologiske udvikling og de strukturelle ændringer i økonomien. Det er derfor nødvendigt at bruge sammenligningstabellen til at sammenligne statistik fra før og efter 2007.

NACE Rev.1.1		NACE Rev.2		
INDUSTRY/ ACTIVITY CODE	DESCRIPTION	INDUSTRY/ ACTIVITY CODE	DESCRIPTION	INDICATORS
D	Manufacturing	C	Manufacturing	Number of enterprises
...
DJ	Manufacture of basic metals and fabricated metal products	C244	Manufacture of basic precious and other non-ferrous metals	
DJ27	Manufacture of basic metals	
DJ271	Manufacture of basic iron and steel and of ferro-alloys	C2442	Aluminium production	
DJ272	Manufacture of tubes	C2443	Lead, zinc and tin production	
DJ2721	Manufacture of cast iron tubes	C2444	Copper production	
DJ2722	Manufacture of steel tubes	C2445	Other non-ferrous metal production	
DJ273	Other first processing of iron and steel	C2446	Processing of nuclear fuel	
DJ2731	Cold drawing	C245	Casting of metals	
DJ2732	Cold rolling of narrow strip	C2451	Casting of iron	
DJ2733	Cold forming or folding	C2452	Casting of steel	
DJ2734	Wire drawing	C2453	Casting of light metals	
DJ2735	Other first processing of iron and steel n.e.c.; production of non-ECSC ferro-alloys (included in DJ271 in NACE Rev.1.1)	C2454	Casting of other non-ferrous metals	
DJ274	Manufacture of basic precious and non-ferrous metals	C25	Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment	
DJ2741	Precious metals production	C251	Manufacture of structural metal products	
DJ2742	Aluminium production	C2511	Manufacture of metal structures and parts of structures	

Følgende tre databaser er generelt de vigtigste ved mangel på sektorkilder²²: SBS, PRODCOM og COMEXT.

SBS-databasen (statistik over erhvervsstrukturer) indeholder data på et meget detaljeret sektorniveau: antal virksomheder i en sektor, antal beskæftigede, omsætning, værditilvækst, investeringer, produktivitet, SMV'ernes andel af værditilvækst og beskæftigelse m.m.

Industriprofil – nøgledata fra SBS-databasen

The screenshot shows the Eurostat website interface for the Structural Business Statistics (SBS) database. The top navigation bar includes 'Home', 'Statistics', 'Publications', 'About Eurostat', and 'User support'. The main content area features a search bar and a navigation tree. The navigation tree lists several datasets, including 'SBS - main indicators (sbs_na)', 'European Business - selected indicators for all activities (NACE divisions) (ebd_all)', and 'SBS - industry and construction (sbs_ind_co)'. The 'SBS - main indicators (sbs_na)' dataset is highlighted, and its sub-items are visible: 'SBS - main indicators (sbs_na)', 'European Business - selected indicators for all activities (NACE divisions) (ebd_all)', and 'Summary indicators - employment size classes for EU25/EU27 (all Nace activities) (sbs_sc_indic)'.

²²

En beskrivelse af indholdet samt links til de vigtigste EU-databaser og internationale databaser kan ses i bilag III. For aluminiumindustrien er det f.eks. sektororganisationer og -institutter såsom International Aluminium Institute, World Bureau of Metal Statistics eller Det Internationale Energiagentur.

View Table		Select Data	Metadata	Information
European Business - selected indicators for all activities (NACE divisions)				
Last update: 05-05-2011				
Interactive extraction size limit: 300000		Selection overview Update		
Current extraction size: 768				
Dimension selection: 1/15				
GEO INDIC_SB NACE_R1 TIME				
Filtering				
Filtering type: ☐ Code range ☒ Pattern				
Search in: ☐ Codes ☐ Labels ☒ Both				
Search Show all				
☐	Code	Label		
☒	V11110	Number of enterprises		
☐	V12110	Turnover or gross premiums written		
☐	V12120	Production value		
☐	V12150	Value added at factor cost		
☐	V12170	Gross operating surplus		
☐	V13110	Total purchases of goods and services		
☐	V13310	Personnel costs		
☐	V15110	Gross investment in tangible goods		
☐	V16110	Number of persons employed		
☐	V16130	Number of employees		
☐	V91110	Apparent labour productivity (Gross value added per person employed)		
☐	V91120	Wage adjusted labour productivity (Apparent labour productivity by average personnel costs) (%)		
☐	V91210	Average personnel costs (personnel costs per employee) (thousand euro)		
☐	V92110	Gross operating surplus/turnover (gross operating rate) (%)		
☐	V94414	Investment per person employed		
NACE_R1: Mining and quarrying				
INDIC_SB: Number of enterprises				
			TIME	1996 1997
GEO				
European Union (2...)			:	:
European Union (2...)			:	:
Belgium			:	:
Bulgaria			139	161
Czech Republic			287	299
Denmark			:	:
Germany (includin...)			:	:
Estonia			45	48
Ireland			54	59 (p)
Greece			:	:
Spain			1,627	1,649
France			2,916	2,900
Italy			4,569	4,330
Cyprus			:	:
Latvia			:	34
Lithuania			48	55
Luxembourg			7	8
Hungary			:	:
Malta			:	:
Netherlands			:	205
Austria			322	302
Poland			746	952
Portugal			1,542	1,431
Romania			:	202
Slovenia			228	182
Slovakia			32	40
Finland			1,216	1,246
Sweden			513	626
United Kingdom			:	1,665

PRODCOM-databasen indeholder statistik over produktion af industrielt fremstillede varer: data om den solgte fysiske produktionsvolumen i undersøgelsesperioden (kg, m², stk. m.m.) og dens værdi i euro.

Industriprofil – data fra PRODCOM (for aluminiumstænger, kode 24422230)

European Commission > Eurostat > Prodcom - statistics by product > Data > Excel files (NACE Rev. 2)				
Home	Statistics	Publications	About Eurostat	User support
Prodcom - statistics by product		Excel files - NACE Rev. 2		Links
<ul style="list-style-type: none"> Introduction Europroms Steel Data Data <ul style="list-style-type: none"> Excel files (NACE Rev. 2) Excel files (NACE Rev. 1.1) Database 		<p>The Excel files on this page contain Prodcom data based on NACE Rev. 2. For 2008 onwards the files contain the original data based on NACE Rev. 2 as supplied by the reporting countries. For 1995 to 2007 the files contain data that has been converted where possible from the data based on NACE Rev. 1.1.</p> <p>These tables only show the production data. To use the database that contains both production and related trade data, please click on "Database" in the box to the left.</p> <p>Prodcom Annual Data 2009 (updated 04/03/2011)</p> <p>Prodcom Annual Data 2008 (updated 04/03/2011)</p>		<p>This document describes how to use the Excel files</p>

4/03/2011		Statistics on the production of manufactured goods Value ANNUAL 2009																	
		<p style="text-align: center;">These tables only show the production data.</p> <p style="text-align: center;">To use the database that contains both production and related trade data, please click here and</p>																	
PRODCOM Code	Unit	Flag EU27	Value EU27	Base EU27	flag EU25	Value EU25	Base EU25	Belgium	Bulgaria	Czech Republic	Denmark	Germany	Estonia	Ireland	Greece	Spain	France	Italy	Cyprus
ALL VALUES AND VOLUMES ARE EXPRESSED IN THOUSANDS																			
All confidential data and all national estimated data is suppressed																			
(C)=Confidential, (CE)=Confidential Estimated, (E)=Estimated																			
24422230	EUR		615429		EU27-EU02(F)	590229	600	.C	.C	0	2178	9445	0	0	135947	61197	.C	59428	0
24422230	EUR	CE	6498799		EU27-EU02(F)	6448799	5000	.C	.C	0	100198	.C	0	.C	119901	770425	.C	463016	1267350
24422330	EUR		221039		EU27-EU02(F)	220829	70	.C	0	.C	0	20606	0	0	0	0	.C	16301	0
24422350	EUR		311744		EU27-EU02(F)	311744		.C	0	.C	0	.C	0	.C	.C	.C	.C	65102	0

COMEXT-databasen indeholder data om værdien og mængden af varer, der er handlet mellem EU og tredjelande: EU-handel pr. medlemsstat, pr. partner og pr. produktgruppe samt EU's og forskellige EU-sammenlægningers (euroområdet, EU15, EU 12, EU27 osv.) andel af

verdenshandlen. De fleste PRODCOM-koder svarer til en eller flere koder i den eksterne handelsnomenklatur, der kendes som den kombinerede nomenklatur (KN).²³

Kombineret nomenklatur

eurostat		The CN headings with their corresponding Prodcum headings - Year 2009		eurostat	
3917 39 15	Flexible tubes, pipes and hoses, of addition polymerization products, reinforced or otherwise combined with other materials, seamless and of a length > the maximum cross-sectional dimension, whether or not surface-worked, but not otherwise worked (excl. those with a burst pressure of >= 27,6 MPa)				
22.21.29.50	Plastic tubes, pipes and hoses (excluding artificial guts, sausage skins, rigid, flexible tubes and pipes having a minimum burst pressure of 27.6 MPa)	kg	S		
3917 39 19	Flexible tubes, pipes and hoses, of plastics, reinforced or otherwise combined with other materials, seamless and of a length > the maximum cross-sectional dimension, whether or not surface-worked, but not otherwise worked (excl. addition polymerization products, condensation polymerization products and rearrangement polymerization products, and products able to withstand a pressure of >= 27,6 MPa)				
22.21.29.50	Plastic tubes, pipes and hoses (excluding artificial guts, sausage skins, rigid, flexible tubes and pipes having a minimum burst pressure of 27.6 MPa)	kg	S		
3917 39 90	Flexible tubes, pipes and hoses, of plastics, reinforced or otherwise combined with other materials (excl. seamless or cut to length only; tubes with a burst pressure of >= 27,6 MPa)				
22.21.29.50	Plastic tubes, pipes and hoses (excluding artificial guts, sausage skins, rigid, flexible tubes and pipes having a minimum burst pressure of 27.6 MPa)	kg	S		

Illustration: Profilanalyse af den/det direkte påvirkede sektor/marked (aluminiumindustrien)

Aluminium, det mest righoldige metal i jordens overflade, er et relativt homogent produkt. Det har specifikke egenskaber (umagnetisk, korrosionsbestandigt m.m.), som gør det til et strategisk input for mange sektorer, lige fra luftfart til entreprenørmateriel. På det forudliggende produktionstrin består dets værdikæde af minedrift, smeltning, genanvendelse og forædling. Det efterfølgende produktionstrin består af videreforarbejdning og fabrikation af intermediærprodukter (valsemaskiner, ekstrudermaskiner, støbemaskiner, trådproducenter), [...].

Produktionstrinnet er inddelt i to segmenter. Primært aluminium fremstilles ved smeltning af råmateriale, hvorimod sekundært aluminium fremstilles ved smeltning af aluminiumskrot. Primær (eller ubearbejdet) aluminium fremstilles i tre separate trin. Der udvindes bauxitmalm fra minerne. Herefter udskilles aluminiumoxid fra bauxitmalmen på en aluminiumoxidfabrik, og denne sendes til et smelteværk, hvor der fremstilles (legeret) aluminium i barrer, plader m.m. Sekundær aluminium fremstilles enten ved forædling (bortskaffelsesprodukter som f.eks. engangsdåser m.m.) eller ved omsmelting (industriaffald m.m.) [...].

Sektoren er kapital-, ressource- og energiintensiv. Sektoren for primært aluminium kræver 15 megawatt pr. time til produktion af 1 ton aluminium mod 0,75 MWh til sekundær produktion ved hjælp af skrot. [...]

International Aluminium Institutes fortegnelse for 2010 indeholder 117 smelteværker for primært aluminium i verden (Kina ikke medtaget). Af disse ligger der 21 i EU27, 7 i

²³ Import- og eksportvarer skal deklareres under angivelse af, hvilken underopdeling i den kombinerede nomenklatur de hører ind under.

Norge og 4 i Island. Minedriften og forarbejdningen kontrolleres af et lille antal multinationale selskaber, som på forskellig vis er vertikalt integreret i de efterfølgende produktionstrin. I EU domineres sektoren af seks virksomheder, hvoraf de tre største har oprindelse i tredjelande (Hydro, Rio Tinto/Alcan og Alcoa) [...].

Priserne på råvareinput og primærprodukter fastsættes eller angives via London Metals Exchange (LME), Shanghai Metals Exchange eller Chicago Exchange. De øvrige omkostningsfaktorer fastsættes sædvanligvis lokalt.

Illustrativ tekst baseret på bl.a. Ecorys (2011) og CE Delft (2008).

Ud over ovennævnte eksempler findes der adskillige andre databaser med nyttige oplysninger, som er sektoropdelte og derfor kan være brugbare til en sektoranalyse: EU's resultattavle for investeringer i forskning og udvikling, undersøgelsen over arbejdsstyrken til data om arbejdsmarkedet osv. I bilag 2 kan ses mange flere eksempler.

Trin 9: Fremskaf dokumentation om de indirekte påvirkede sektorer

Hvis den kvalitative screening viser, at der er væsentlige indirekte konsekvenser (positive eller negative), kan det være tilrådeligt at gentage ovenstående trin for de øvrige sektorer i eller uden for værdikæden, som påvirkes mest. Her må konsekvensanalyseteamene bruge deres intuition eller mere systematiske metoder, som f.eks. input-output-analyser samt kortlægning og profilanalyse af værdikæden. En nyttig vejledning i kortlægning og profilanalyse af værdikæden kan findes på:

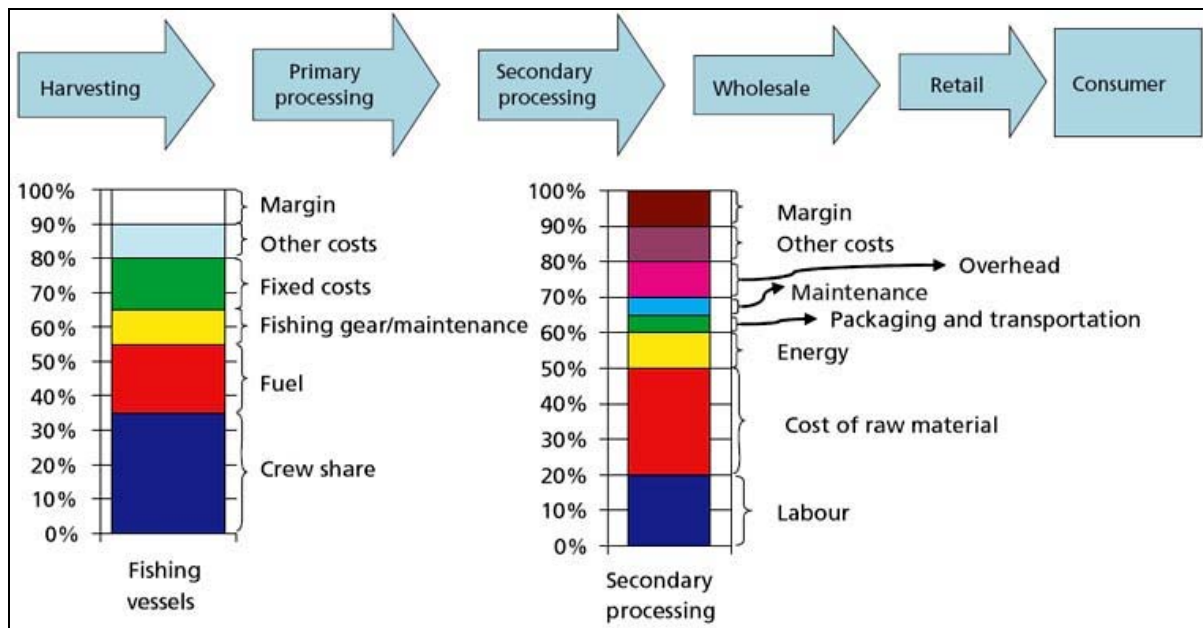
<http://myintracomm.ec.europa.eu/entr/howwemanage/decisionmaking/Pages/default.aspx>

Trin 10: Kvantificer ekstra overensstemmelses- og/eller driftsomkostninger²⁴, som har tilknytning til det vurderede initiativ

Dette trin er det kvantitative modstykke til trin 5. Det kan om muligt være nyttigt at gennemføre sektorprofilanalysen med en opdeling af de samlede omkostninger som i nedenstående oversigt, der vedrører fiskeindustrien:

Illustration: Omkostningsstruktur (fiskeindustrien) fra www.fao.org

²⁴ Som anført under trin 5 ovenfor er ekstra driftsomkostninger lig med de ekstra produktionsomkostninger (for intermediærprodukter/-ydelser og faktorinput), som skyldes den nye forskrift uden at være direkte forbundet hermed.

Så vidt det er muligt og proportionalt, kan denne type omkostningsstrukturbeskrivelse supplere svarene under trin 5 og give en større indsigt i betydningen af de positive og negative konsekvenser, som blev identificeret der.²⁵ Endvidere kan der findes omkostningsstrukturbeskrivelser med en tilstrækkelig detaljeret sektoropdeling i input-output-tabeller.²⁶

Trin 11: Kvantificer de forventede konsekvenser for de berørte virksomheders innovationsevne

Denne analyse ville ideelt set omfatte adskillige in- og outputindikatorer om innovation inden for sektoren. Indikatorerne fra EU's resultattavle for innovation²⁷ er et fornuftigt udgangspunkt. Data kan findes på webstedet for Fællesskabets innovationsstatistikker (CIS):

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/microdata/cis>

Denne og andre beslægtede databaser kan bidrage til opbygning af den kvantitative vurdering, der følger efter identificeringen af konsekvenserne under trin 6. Der kan ligeledes indhentes data fra industrikammeret i den pågældende sektor. Disse kan typisk, om nødvendigt, levere publikationer og data og kan hjælpe dig med at beregne den politiske løsningsmodels fremtidige konsekvenser for sektorens innovationsevne. Find flere ideer i afsnit 8.5 i bilagene til Retningslinjer for konsekvensanalyse.

²⁵ Retningslinjer for konsekvensanalyse (kapitel 10, s. 46-60) indeholder en detaljeret trinvis vejledning i vurdering af omkostningerne ved underretningspligt (EU's standardomkostningsmodel).

²⁶ Eurostat Manual of Supply, Use and Input-Output Tables (2008), kapitel 11.

²⁷ Se <http://www.proinno-europe.eu/metrics>

Trin 12: Kvantificer de forventede konsekvenser for de berørte virksomheders internationale konkurrenceevne

Retningslinjer for konsekvensanalyse indeholder en vejledning om kvalitativ vurdering af forslaget sandsynlige indvirkning på internationale handels- og investeringsstrømme (bilag til Retningslinjer for konsekvensanalyse, afsnit 8.7). Konkurrenceevnetesten i dette sidste trin er ment som en hjælp til:

1. at anvende afsnit 8.7 i Retningslinjer for konsekvensanalyse på den/de pågældende sektor(er) og
2. at kvantificere de forventede konsekvenser for sektorens internationale konkurrenceevne.

Der findes et væld af standardindeks, som har til formål at afspejle en økonomis og dens virksomheders internationale position. Nedenfor er anført nogle af de hyppigst anvendte:

- *Forholdet mellem beholdningen af indgående direkte udenlandske investeringer og værditilvæksten* indikerer, hvor meget beholdningen af indgående direkte udenlandske investeringer bidrager til investeringerne, og signalerer værtslandets tiltrækningskraft.
- *Forholdet mellem beholdningen af udgående direkte udenlandske investeringer og værditilvæksten* er en indikator for virksomhedernes styrke, når virksomhederne vover sig til udlandet for at gribe de muligheder, der findes i de udenlandske markeder og ressourcer.
- Eksportmarksandele viser, hvor stor en del af den samlede "verdenseksport" der består af et bestemt lands eksport inden for den enkelte industri. De afspejler evnen til at reagere på ekstern efterspørgsel eller åbne op for nye markeder i direkte sammenligning med de internationale konkurrenter.
- Den afslørede komparative fordel (RCA) sammenligner andelen af en given industris eksport af EU's samlede industrieksport med et antal referencelands andel af den samme industris eksport.
- Den relative handelsbalance (RTB) sammenligner handelsbalancen for en bestemt vare med den samlede handelsvolumen (eksport + import).
- De relative enhedslønomkostninger (RULC) måler prisen på arbejdskraft i en given industri i forhold til produktiviteten (enhedslønomkostninger) og i forhold til det tilsvarende indeks i et andet land.

Hvor RCA og RTB afspejler de enkelte industriers position på verdensmarkedet, afspejler RULC evnen til at forblive konkurrencedygtig. Ændringer i disse indekstal viser, inden for hvilke industrier Europa er ved at udvikle en komparativ fordel eller ulempe. De skal dog tolkes med forsigtighed: Samlet set kan tabet af konkurrenceevne i en enkelt industri lige så godt være en afspejling af meget gode eksportresultater i andre indenlandske industrier. F.eks. kan opskrivning af euroen forværre en given industris konkurrenceevne, men kan også blot være en afspejling af en stærk produktivitetsfremgang inden for andre industrier og dermed en stærk eksport og en stigende efterspørgsel efter euroen.

En anden problemstilling er eksportens indenlandske indhold. F.eks. vil der i et land, der beskæftiger sig med montage af elektronik, blive registreret en stor andel af elektronikeksport, som ikke afspejler landets reelle produktionsstruktur, men kunstigt forhøjer RCA-indekset.

Den komparative fordel kan undersøges ved hjælp af handelsstrømme med indekset for afsløret komparativ fordel (RCA), som måler, i hvor høj grad EU er specialiseret inden for en given sektor. For hver sektor i EU beregnes eksportens andel af den samlede EU-eksport og sammenlignes derefter med sektorens andel af den samlede verdenseksport. For en given sektor signalerer et RCA-indeks på mere end 1, at dette er en sektor, hvor EU eksporterer relativt mere end verdensgennemsnittet, og det fortolkes således, at Europa har en komparativ fordel inden for denne sektor.

Bilag 2 indeholder en længere oversigt over kilder til data og indikatorer, der kan anvendes til vurdering af EU-industriens konkurrenceevne på verdensmarkedet. Det indeholder også links til statistiske dokumenter og websites, hvor der kan findes værdier til disse indeks. F.eks. kan man i de statistiske bilag til den årlige rapport om den europæiske konkurrenceevne (ECR) finde arbejdsdefinitioner og relaterede tal for de seneste 10 år på sektorniveau.

Bilag 1

Illustrationer af kvalitativ screening for konsekvenser for konkurrenceevnen

1. Politisk initiativ: Forbud mod farlige stoffer

Visse stoffer eller produkter kan have farlige egenskaber. Dette kræver en behørig risikostyring og en afvejning af fordelene og ulemperne ved at anvende disse stoffer i produktionsprocessen eller ved at markedsføre dem. Afhængig af risikoens omfang kan en politisk løsningsmodel være at forbyde stoffet. Hvis risikoen hovedsagelig vedrører sikkerhed på arbejdspladsen, kan en politisk løsningsmodel være at forbyde brugen af stoffet i produktionsprocessen. Hvis faren består i, at stoffet er indeholdt i det færdige produkt (produksikkerhedsrisiko), kan man overveje et forbud mod markedsføring i Europa.

Direkte konsekvenser

Hvis europæiske virksomheder ikke længere må anvende stoffet (forbud til fordel for sikkerhed på arbejdspladsen), mister de en forretningsmulighed på EU-markedet og eksportmarkederne. Denne type forbud vil give producenter i tredjelande en konkurrencefordel, da de fortsat vil kunne markedsføre produktet i Europa og resten af verden uden at foretage en større omlægning af deres produktionsproces.

Hvis europæiske virksomheder ikke længere må markedsføre stoffet (forbud mod markedsføring i Europa), vil de stadig kunne producere i Europa til eksportformål, mens producenter i tredjelande vil miste det europæiske marked. Da hjemmemarkedet typisk har særlig stor betydning for (europæiske) producenter, vil de europæiske producenter kunne miste stordriftsfordele. Disse konsekvenser vil dog sandsynligvis være mindre alvorlige end konsekvenserne af et forbud til fordel for sikkerhed på arbejdspladsen. En potentiel fordel er den innovation, som forbuddet sandsynligvis vil medføre i et forsøg på at finde en erstatning for det forbudte stof eller alternative produktionsmetoder.

Begge typer forbud kan medføre ekstra omkostninger for kundeindustriene, hvis der ikke findes et tilsvarende stof til en tilsvarende pris. Dette bør medføre en meromkostning, da man må antage, at den hidtidige produktionsproces har været den med de laveste omkostninger. Hvis der ikke findes et tilsvarende input, er de europæiske kundevirksomheder nødsaget til at ændre deres blandinger og produkter, hvilket typisk kræver supplerende forskning og udvikling med store udgifter i starten af forløbet.

Hvis kundevirksomhederne ikke finder et tilsvarende input til en tilsvarende pris, er de nødsaget til at ændre deres prissætning. Dette kan mindske deres salg, hvis der findes erstatningsprodukter, og hvis deres kunder har lave omkostninger ved at skifte leverandør. For at undgå dette kan virksomhederne også vælge at mindske deres indtjening. Et mindsket salg og/eller en mindsket rentabilitet kan begge undergrave deres evne til at overleve på langt sigt.

Indirekte (sekundære) konsekvenser

Jagten på erstatningsprodukter medfører nye forretningsmuligheder for dem, der producerer og markedsfører erstatningsprodukterne. De nye forretningsmuligheder bør være i samme størrelsesorden som for dem, der mister forretningsmuligheder på grund af forbuddet, så

længe erstatningsproduktet har en tilsvarende effekt til en tilsvarende pris. Hvorvidt erstatningsproduktet fremstilles i eller uden for Europa, vil naturligvis afhænge af omstændighederne.

Hvis erstatningsproduktet er mindre effektivt end det forbudte stof, mindskes fordelene for forbrugerne og udløser i så fald en forringet velfærd.

Andre mindre direkte konsekvenser kan komme fra uventede sider. F.eks. kan jagten på erstatningsprodukter i udlandet lette internationaliseringen for SMV'er, idet de forbedrer deres fremmedsprogkundskaber og øger deres kontakthflade. En forbedring af de interne sprogkundskaber medfører på kort sigt en merudgift, men giver på længere sigt en fordel i forhold til at få adgang til udenlandske markeder og kunder.

Mindre skadelig løsningsmodel

- At vurdere, hvorvidt et totalt forbud er nødvendigt og proportionalt, da der kan findes mindre radikale løsningsmodeller til risikostyring, som f.eks. bedre kundeinformation, at begrænse salget til ekspertkunder eller en bedre risikostyring på arbejdspladsen. Er det f.eks. proportionalt at forbyde et stof, der anvendes til coating af linser til brug i medicinske instrumenter, når den anvendte mængde er meget lille, og når linserne er lukket inde i maskinen og ikke kommer i kontakt med operatørerne?
- At tilbyde en overgangsperiode, så der tages højde for udviklingscyklussen for de berørte produkter og fremstillingsprocesser, såfremt man i industrien accepterer at give bedre oplysning og uddannelse til dem, der producerer og anvender farlige produkter.
- At tillade brug/salg af det eksisterende lager.

2. Politisk initiativ: Begrænsning af reklamer, der er målrettet mod børn

Et forbud mod reklamer, der er målrettet mod børn, har til formål at beskytte børnene (og deres forældre) mod at blive manipuleret uden at være bevidst om reklamernes indvirkning. Det bygger på den filosofi, at manipulation bedst undgås ved helt at forbyde den.

Direkte konsekvenser

Hvis man forbyder reklamer, der er målrettet mod børn, er virksomheder, der sælger produkter til børn (såsom legetøj, sodavand, slik og fødevarer), nødsaget til at finde alternative og muligvis mindre effektive kommunikations- og markedsføringsmetoder og revidere fordelingen af deres markedsføringsbudget. Hvis dette ikke lykkes for dem, ændres forbrugernes (børnenes og deres forældres) præferencer (idet børnene bliver mindre interesseret i de produkter, der er omfattet af forbuddet), og salget falder.

I en overgangsperiode vil de aktører og produkter, der allerede er etableret på markedet, nyde godt af et sådant forbud, på bekostning af nye aktører og produkter. Dette kan bremse innovationen inden for dette produktsegment.

Indirekte konsekvenser

De indirekte konsekvenser er vanskelige at identificere, først og fremmest fordi det er temmelig uvist, hvor effektive reklamer, der er målrettet mod børn, i virkeligheden er. Hvis de

er meget effektive, dvs. hvis de forårsager, at der bruges et større budget på disse produkter, vil konsekvenserne i princippet afhænge af, hvordan målgruppen ville bruge deres budget, hvis disse reklamer ikke fandtes.

Mindre skadelig løsningsmodel

- At tillade reklamer, men indføre strenge begrænsninger for deres form og indhold (herunder f.eks. forbudte budskaber).

3. Politisk initiativ: Indførelse af et loft over roamingtakster for mobiltelefoner

Høje roamingtakster er en guldgrube for mobiltelefonoperatører. De påfører imidlertid forbrugerne urimelige omkostninger og undergraver konkurrenceevnen hos de EU-industrier, som vil profitere af en udvikling af grænseoverskridende aktiviteter. Omfanget af grænseoverskridende aktiviteter afhænger bl.a. af omfanget af transaktionsomkostninger. Roaming er ofte en forudsætning for sådanne aktiviteter. Hvis roamingtaksterne er høje, er transaktionsomkostningerne det også. Som følge heraf forbliver en række industrier og virksomheder i EU lokale i stedet for at udnytte det indre marked fuldt ud. Tildelingen af midler er suboptimal. Stordriftsfordelene udnyttes ikke. Dette skader deres pris-/omkostningsmæssige konkurrenceevne.

I sådanne tilfælde bør målet med en EU-indsats være at stimulere konkurrenceudviklingen på dette marked (ved at svække de dominerende mobiljenesteudbydere's forhandlingsposition). Dette kan gøres ved at fastsætte en maksimumtakst for specifikke roamingtjenester inden for Fællesskabet (en eurotarif) og/eller give forbrugerne mulighed for at fravælge de roamingtjenester, operatøren tilbyder som en del af en pakke (unbundling).

Konsekvenser for virksomhederne og indvirkning på konkurrenceevnen

Indførelse af prislofter og unbundling påvirker ikke tilgængeligheden af eller udgifterne til input for mobiltelefonoperatørerne, men har direkte indvirkning på deres kommercielle processer (prissætning og markedsføring). Sådanne tiltag bør øge konkurrencepresset, bringe priserne tættere på omkostningsniveauet og øge den omkostningsmæssige konkurrenceevne hos deres erhvervskunder.

Deres tab af indtægter og rentabilitet kan dog indirekte påvirke sektorens evne til at investere i netinfrastruktur og innovation. Faktisk har enkelte operatører hævdet, at en høj indtjening på roamingtakster er et middel til at finansiere begge disse aktiviteter. Ifølge dem ville virksomhederne uden denne indtægtskilde ikke have ressourcer til at skabe nye markeder, og deres position på det globale marked ville blive svækket (potentielt tab af ekstern konkurrenceevne).

Desuden kan disse politiske løsningsmodeller på forskellig vis påvirke industriens struktur, f.eks. hvis de går hårdere ud over mindre, uafhængige eller nystartede operatører. Omkostningerne til at komme ind på markedet er ganske vist høje på grund af infrastrukturnetomkostninger, men det har intet med prislofter at gøre. Nogle af disse operatører kan udtræde af markedet, hvis typen af prisloft eller unbundling er teknisk vanskelig eller omkostningskrævende at indføre. Især mindre operatører kan risikere et prispres. Nye udbydere og potentielle nye aktører vil ligeledes ikke profitere af en høj

indtjening, som kan betale for deres infrastruktur, hvilket de facto vil beskytte de veletablerede aktører. Under disse omstændigheder vil politikken styrke industriens oligopolistiske karakter. SMV'erne i de øvrige sektorer vil imidlertid profitere af den.

Indførelse af prislofter og unbundling forventes at have en positiv indflydelse på den europæiske industris generelle konkurrenceevne. En afkobling af roamingtjenesterne vil yderligere styrke forhandlingspositionen, da virksomhederne hører til de meget store brugere. Hvis der sikres bedre priser på roaming, bør det automatisk øge EU-industriernes omkostningsmæssige konkurrenceevne.

Mindre skadelig løsningsmodel

- At fastsætte en eurotarif på et niveau, der garanterer en tilstrækkelig margin til at tjene innovationsomkostningerne ind igen.
- Så vidt muligt at anvende en "sikkerhedsmetode" med et omkostningsbaseret loft (da det første alternativ åbner mere op for, at markeds kræfterne kan bestemme priserne).
- At vælge midler, der ikke stiller de mindre, uafhængige eller nystartede aktører på EU-markedet ufordelagtigt.
- Når to politiske løsningsmodeller giver tilsvarende fordele for EU-industriene generelt: Vælg den løsningsmodel, der er mindst skadeligt for målindustriens samlede fortjeneste.
- Hvis prisloftet fastholdes: Foretag en evaluering af indvirkningerne på konkurrenceevnen hos europæiske operatører på EU-markedet og i udlandet. Dette skal ske relativt kort tid efter indførelsen af prisloftet (for at undgå uoprettelige skader på industrien).
- Hvis prisloftet fastholdes: Indfør en udløbsklausul (på grund af dette værktøjs ganske særlige og restriktive karakter skal Kommissionen vurdere, hvorvidt der er behov for at forlænge prisloftet ud over en fastsat periode, set i lyset af udviklingen på markedet).

Bilag 2

Datakilder for kvantitativ analyse

1. Vigtige klassifikationer for industriaktiviteter og -produkter

EU-klassifikationer og -nomenklaturer

- KN – den kombinerede nomenklatur
<http://eur-lex.europa.eu/JOHtml.do?uri=OJ%3AL%3A2010%3A284%3ASOM%3ADA%3AHTML>
EU-nomenklatur, som blev lanceret i 1988 og anvendes i forbindelse med toldtariffer ved udenrigshandel (import- og eksportvarer skal deklareres under angivelse af, hvilken underopdeling i den kombinerede nomenklatur de hører ind under). Kategorierne er identificeret ved en 8-cifret kode bestående af HS-koden (se nedenfor) efterfulgt af yderligere 2 cifre for at varetage Fællesskabets behov.
- CPA – Den statistiske aktivitetstilknyttede produktklassifikation for Det Europæiske Økonomiske Fællesskab
http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/nomenclatures/index.cfm?TargetUrl=LST_NOM_DTL&StrNom=CPA_2008&StrLanguageCode=DA&IntPcKey=20701907&StrLayoutCode=HIERARCHIC&IntCurrentPage=1
- NACE – Nomenclature statistique des Activités économiques dans les Communautés Européennes
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/nace_rev2/introduction
Den statistiske nomenklatur for økonomiske aktiviteter i Den Europæiske Union, som benyttes af Eurostat og medlemsstaterne. Kan hjælpe ved identifikation af, hvilke økonomiske aktiviteter der skal medtages i værdikæden (kortlægningsfasen), og hvilke koder der er nødvendige for at kunne trække data fra PRODCOM og andre EU-databaser.
- PRODCOM-listen
http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/nomenclatures/index.cfm?TargetUrl=LST_NOM_DTL&StrNom=PRD_2010&StrLanguageCode=DA&IntPcKey=&StrLayoutCode=HIERARCHIC&IntCurrentPage=1
Produkterne er tildelt en 8-cifret PRODCOM-kode: De første 4 cifre svarer til NACE-koden for den økonomiske sektor, der sædvanligvis fremstiller produktet. Listen omfatter ca. 4 000 produktkategorier.

Internationale klassifikationer og nomenklaturer

- HS – det harmoniserede varebeskrivelses- og varenomenklatursystem
http://www.wcoomd.org/home_hsoverviewboxes_tools_and_instruments_hsnomenclature.htm
Udarbejdet i Verdenstoldorganisationens (WCO) regi til klassifikation af handelsvarer. Omfatter ca. 5 000 varegrupper, som er identificeret ved en 6-cifret kode.
- ISIC – den internationale standardklassifikation af erhvervsmæssig virksomhed (rev. 4)
<http://unstats.un.org/unsd/cr/registry/regcst.asp?Cl=27&Lg=1>
Systematisk industriklassifikation, som udarbejdes af FN's afdeling for statistik på baggrund af kriterier som input, output og anvendelse af de fremstillede produkter, fremstillingsprocessens karakter m.m. Kan hjælpe ved kortlægning af værdikæden og ved forberedelse af indsamling af data om EU-konkurrenter takket være sammenligningstabeller med NACE-koder.
- SITC – FN's standardvarefortegnelse (rev. 4)
<http://unstats.un.org/unsd/trade/sitcrev4.htm>
Klassifikation af handelsaktiviteter, der er harmoniseret med henblik på at foretage internationale sammenligninger. Kan hjælpe ved kortlægning af værdikæden, ved forberedelse af indsamling af data om EU-konkurrenter takket være sammenligningstabeller med NACE-koder, ved undersøgelse af langsigtede tendenser i international varehandel samt ved inddeling af de handlede varer i klasser, der egner sig bedre til økonomisk analyse.

2. Vigtige databaser til vurdering af konsekvenser for økonomiske aktiviteter og sektorer

EU-databaser

- **AMADEUS**
<http://www.bvdep.com/AMADEUS.html>
Virksomhedsdatabase med omfattende oplysninger om ca. 19 millioner virksomheder over hele Europa. Kan anvendes til undersøgelse af individuelle virksomheder, søgning efter virksomheder med specifikke profiler samt til generel analyse.
- **BACH – database med harmoniserede regnskabsoplysninger for virksomheder**
<http://www.bachesd.banque-france.fr/>
Sammenlagte og harmoniserede oplysninger om regnskabsstatistikker for ikkefinansielle virksomheder fra 11 medlemsstater (AT, BE, DE, DK, ES, FI, FR, IT, NL, PT, SE, UK), Japan og USA, opdelt i tre størrelsesklasser (små, mellemstore og store virksomheder), 23 sektorer eller undersektorer på basis af NACE, tidsperioder på knap 20 år samt i 95 poster, bl.a. aktiver, passiver og resultatopgørelse. Anvendes til analyse af virksomheders aktiver, passiver, økonomisk situation og rentabilitet i forhold til deres sektor og størrelsesklasse.
- **COMEXT**
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/external_trade/data/database
Værdien (i euro) og mængden (stk., kg, m², m³, osv.) af varer handlet mellem medlemsstater og tredjelande, EU's andel af verdenshandlen, eksternt handel i EU, medlemsstater og de vigtigste tredjelande efter SITC-produktgruppe, EU-handel pr. medlemsstat, partner og produktgruppe samt forskellige EU-aggregeringer (euroområdet, EU25, EU27 m.m.). Indeholder årlige og månedlige data fra 1995 og fremefter.
- **EU's resultattavle for investeringer i forskning og udvikling**
<http://iri.jrc.ec.europa.eu/reports.htm>
Resultattavlen er et benchmarkingværktøj, der indeholder pålidelige, ajourførte oplysninger for hvert år siden 2004 om investeringer i forskning og udvikling og andre økonomiske og finansielle data (herunder nettoomsætning, overskud, anlægsinvesteringer, markeds kapitalisering, antal ansatte m.m.) om verdens største virksomheder, som investerer i forskning og udvikling (1 000 virksomheder med base i EU og 1 000 virksomheder med base uden for EU). Dataene på resultattavlen offentliggøres som fireårige tidsperioder, så der kan foretages nærmere tendensanalyser, f.eks. med henblik på at undersøge forbindelser mellem forskning og udvikling og virksomhedsresultater.
- **EU KLEMS Growth and Productivity Accounts**
<http://www.euklems.net/>
Data om detaljeret sektorproduktivitet og samlet faktorproduktivitet til kvantitative undersøgelser med fokus på tekniske forandringer i industrien (produktion) indtil 2007.
- **EU's database for videnskab og teknologi**
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/science_technology_innovation/data/database
Data om forskning og udvikling, innovation, patentstatistik, videnintensive sektorer samt arbejdskraft inden for videnskab og teknologi.
- **EUROFOUND**
http://www.eurofound.europa.eu/about/index_da.htm
Eurofound indeholder oplysninger, råd og viden – om leve- og arbejdsvilkår, arbejdsmarkedsrelationer og forandringshåndtering i Europa – til hovedaktører på området for EU's socialpolitik på basis af komparative oplysninger, undersøgelser og analyser.
- **Den europæiske undersøgelse over arbejdsstyrken**
<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/microdata/lfs>
Den europæiske undersøgelse over arbejdsstyrken er en større undersøgelse ved stikprøver af husstande, der giver kvartalsvise resultater om arbejdsmarkedsdeltagelsen hos personer på 15 år og derover samt om personer uden for arbejdsstyrken. Alle definitioner gælder for personer på 15 år og derover, der bor i private husstande. Personer, der udfører militær- eller samfundstjeneste, indgår ikke i undersøgelsens målgruppe, ej heller personer i institutioner/fælleshusholdninger.
- **PRODCOM**
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/prodcom/data/tables_excel

Statistik over produktionen af varer i medlemsstaterne, målt i værdi (euro) og volumen (kg, m², stk. osv.) og klassificeret i henhold til PRODCOM-listen (se klassifikationer).

- **SBS – statistik over erhvervsstrukturer**
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/european_business/data/database
Beskriver adfærden (struktur, ledelse og effektivitet) hos virksomheder i EU gennem antal virksomheder, antal ansatte, omsætning, værditilvækst, investeringer, produktivitet, SMV'ernes andel af værditilvæksten og beskæftigelsen m.m. Den omfatter industri, handel og ydelser (indeholder data for EU27 og for medlemsstaterne). Statistikken kan nedbrydes på et meget detaljeret sektorniveau (flere hundrede økonomiske aktiviteter baseret på NACE-klassifikation). SBS indsamler ikke oplysninger om eksternt handel (se COMEXT) eller om produktion af specifikke produkter (se PRODCOM). Kan hjælpe med at besvare spørgsmål om EU's specialiseringsniveau, en sektors sårbarhed, dens strategiske betydning eller grad af internationalisering ("Hvilke EU-lande er forholdsmæssigt specialiseret i fremstilling af en bestemt type udstyr?", "Hvor produktiv er en bestemt sektor, og hvordan klarer den sig mht. driftsrentabilitet?", "Hvor stor en formue og hvor mange arbejdspladser bliver der skabt ved en aktivitet?", "Hvor mange virksomheder efter indkøb og økonomisk aktivitet?").

Internationale databaser

- **COMTRADE/FN's database over international handel med varer**
<http://comtrade.un.org/db/>
Mere end 1,75 milliarder handelsposter, som starter fra 1962 + analytiske tabeller, der omfatter handelsværdier og indekstal for individuelle lande og regioner.
- **IEA's statistikker og balancer (Det Internationale Energiagentur)**
<http://www.iea.org/stats/index.asp>
Energipriser, priser på fossile brændstoffer m.m.
- **IMF's betalingsbalance (Den Internationale Valutafond)**
www.imf.org/external/np/sta/bop/bop.htm
- **OECD.Stat**
<http://stats.oecd.org/index.aspx?lang=en> og <http://www.oecd-ilibrary.org/statistics>
Database for OECD-medlemslande, med bl.a. statistik over industri og ydelser, databaser over strukturanalyse (STAN), herunder input-output-databaser, statistik over erhvervsstrukturer og -demografi (SDBS), herunder statistik over erhvervsstrukturer pr. økonomisk sektor, statistik over international handel pr. handelsvare (ITCS) samt produktivitetens niveau og BNP pr. indbygger. Indeholder data om EU's vigtigste konkurrenter til vurdering af udviklingen i EU's internationale konkurrenceevne.
- **UNCTAD**
<http://www.unctad.org/Templates/Page.asp?intItemID=5156&lang=1>
Data om direkte udenlandske investeringer (FDI) til vurdering af import og indførelse af tekniske ændringer gennem kapitalinvesteringer.

3. Indikatorer for industriens konkurrenceevne på verdensmarkedet

Ændringer i disse indikatorer tyder på, at EU's industrier er ved at udvikle en komparativ fordel eller ulempe. De skal dog tolkes med forsigtighed: Samlet set kan tabet af konkurrenceevne i en enkelt industri lige så godt være en afspejling af meget gode eksportresultater i andre indenlandske industrier. F.eks. kan opskrivning af euroen forværre en given industris konkurrenceevne, men kan også blot være en afspejling af en stærk produktivitet fremgang inden for andre industrier og dermed en stærk eksport og en stigende efterspørgsel efter euroen.

- **Reel effektiv valutakurs (REER)**
REER, eller tilsvarende de relative pris- og omkostningsindikatorer, har til formål at vurdere et lands (eller valutaområdes) pris- eller omkostningsmæssige konkurrenceevne i forhold til dets vigtigste konkurrenter på de internationale markeder. Den svarer til den nominelle effektive valutakurs (NEER), som er svækket af udvalgte relative pris- eller omkostningsdeflaterer.

- **Relativ handelsbalance (RTB)**
Måler en sektors handelsbalance i forhold til den samlede handel i sektoren.
- **Relative enhedslønomkostninger (RULC)**
Måler prisen på arbejdskraft i en given industri i forhold til produktiviteten (enhedslønomkostninger) og i forhold til det tilsvarende indeks i et andet land.
- **Sektorindeks over enhedslønomkostninger (ULC)**
Kan afsløre interessante mønstre, der er forbundet med specialisering som følge af international handel. Hvis der er en sektor, hvor et land har en komparativ fordel, bør lønningerne vokse langsommere end produktiviteten og derved sænke ULC. Sektor-ULC kan derfor pege på komparative fordele og ulemper i forhold til vores handelspartnere, uden at det er nødvendigt at se på handelsstrømmene.
- **Afslørede komparative fordele (RCA)**
Måler, i hvor høj grad EU er specialiseret inden for en given sektor. . For hver sektor i EU beregnes eksportens andel af den samlede EU-eksport, hvorefter den sammenlignes med sektorens andel af den samlede verdenseksport. Hvis RCA for en given sektor > 1 , eksporterer EU forholdsmæssigt mere end verdensgennemsnittet, hvilket signalerer en komparativ fordel. Hvis EU27's RCA < 1 og falder over tid, er det et tegn på en tiltagende komparativ ulempe (f.eks. tekstil, hvor RCA faldt fra 0,82 i 1996 til 0,64 i 2006).

4. Bibliografiske kilder

Efter (industri)sektor eller marked

Nylige undersøgelser, der giver en dyb indsigt i drivkræfterne for konkurrenceevnen i en sektor

- Europa-Kommissionen, *EU industrial structure 2011 – Trends and performance* (GD for Erhvervs politik)
http://ec.europa.eu/enterprise/newsroom/cf/itemdetail.cfm?item_id=3934&tpa=0&tk=&lang=da
Analyse af EU-økonomiens konkurrenceevne set i et sektorielt perspektiv; et indblik i den enkelte industris forholdsmæssige effektivitet.
- Sectoral Growth Drivers and Competitiveness in the European Union (2009)
http://ec.europa.eu/enterprise/newsroom/cf/itemdetail.cfm?item_id=3297&tpa=0&tk=&lang=da
Sektordata fra 1995-2004 om værditilvækst, udførte arbejdstimer, produktivitet, indtjening, RCA, FDI, forsknings- og udviklingsintensitet, virksomhedsdemografi, lovgivningsmæssige konsekvenser samt åbenhed.
- Luftfart- og rumindustrien
 - Competitiveness of the EU Aerospace Industry (2009)
http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/aerospace/files/aerospace_studies/aerospace_study_en.pdf
Data om og analyse af luftfartindustrien (NB: omfatter ikke rumfart).
 - Global Monitoring for Environment and Security GMES downstream market (2008)
http://ec.europa.eu/gmes/pdf/studies/gmes_ds_final_report.pdf
Data om beskæftigelse, indtægter, vækst og lovgivningsmæssige konsekvenser i GMES' downstreamsektor.
 - European Global Navigation Satellite System-based industry (på vej)
Data om og analyse af GNSS-industrien.
- Biotekindustrien

- The financing of biopharmaceutical product development in Europe (2009)
http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/biotechnology/files/docs/financing_biopharma_product_dev_en.pdf
Data om kapital (egenkapital, risikovillig kapital, offentlige midler) til rådighed til udvikling af nye produkter i biomedicinalindustrien.
- Competitiveness of the European biotechnology industry (2007)
http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/biotechnology/files/docs/biotech_analysis_competitiveness_en.pdf
Data om beskæftigelse, patenter, nye virksomheder, forskning og udvikling samt finansiering heraf, adgang til finansiering i biotekindustrien.
- Den keramiske industri
 - Competitiveness of the Ceramics Sector (2008)
http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/metals-minerals/files/finalreport_ceramics_131008_en.pdf
Data om produktion, beskæftigelse, produktivitet, rentabilitet, handel, struktur og fordeling af virksomhedsstørrelser i den keramiske industri.
- Byggesektoren
 - Byggesektoren Sustainable Competitiveness of the Construction Sector (2011)
http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/construction/files/compet/sustainable_competitiveness/ecorys-final-report_en.pdf
Data om omsætning, værditilvækst, beskæftigelse, struktur og produktionskarakteristika i byggesektoren.
- Forsvarssektoren
 - Study on the Impact of Emerging Defence Markets and Competitors on the Competitiveness of the European Defence Sector (2010)
http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/defence/files/study_defence_final_report_en.pdf
Oversigt over forsvarsmarkedene i Brasilien, Rusland, Indien, Kina og Sydkorea og deres betydning for EU-forsvarsindustriens konkurrenceevne.
 - Study on the Competitiveness of European Small and Medium sized Enterprises (SMEs) in the Defence Sector (2009)
http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/defence/files/2009-11-05_europe_economics_final_report_en.pdf
Data om omsætning, beskæftigelse, forskning, udvikling og handel hos SMV'er i EU's forsvarssektor.
- Miljøindustrien
 - Eco-industries (2009)
http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sustainable-business/eco-industries/index_en.htm
Data om omsætning, beskæftigelse, struktur, produktivitet, rentabilitet, handel, virksomhedsdemografi, lovgivningsmæssige barrierer, investeringer og adgang til finansiering i EU's miljøindustrier.
- Energiintensive industrier inden for emissionshandelsordningen
 - Ecorys (2011), *Study on the competitiveness of European Companies and Resource Efficiency*
http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sustainable-business/sustainable-industry/sustainable-industry-forum/files/2_ecorys_berg_en.pdf
Analyser af foranstaltninger, drivkræfter og barrierer for ressourceeffektiviteten i ni sektorer.
 - Undersøgelse fra DTI/Idea/Ecorys (på vej)
 - Wuppertal Institute (2007), *The relation between resource productivity and competitiveness*
http://ec.europa.eu/environment/enveco/economics_policy/pdf/part2_report_comp.pdf
Analyser af data om ressourceproduktivitet.

- Fødevarerindustrien
 - Competitiveness of the European Food Industry: An economic and legal assessment (2007)
http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/food/files/competitiveness_study_en.pdf
 Data om omsætning, værditilvækst og udgifter til forskning og udvikling. Analyse af EU-fødevarerindustriens konkurrenceevne.
 - Impact of the increased use of biofuels on the competitiveness of the EU food industry (2007)
http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/food/files/competitiveness/biofuelsstudy_finalreport_en.pdf
 Data og oplysninger om strukturen i subsektorerne for biodiesel, bioethanol, sukkerethanol samt for kornbaserede og oliefrøbaserede grupper af fødevarerforsyningskæder. Diskussion af de vigtigste forandringsfaktorer.
 - Den europæiske kødindustri konkurrenceevne (på vej)
- Sektoren for gasapparater
 - Study on the Competitiveness of the EU Gas Appliances Sector (2009)
http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/pressure-and-gas/files/study_competitiveness_eu_gas_appliances_final_en.pdf
 Data om omsætning, beskæftigelse, handel, lovgivningsmæssige forhold, distribution og markeder, konkurrenter og RCA i EU's sektor for gasapparater.
- Glasindustrien
 - Competitiveness of the Glass Sector (2008)
http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/metals-minerals/files/finalreport_glass_141008_en.pdf
 Data om produktivitet, rentabilitet, prismarginer, handel, struktur og fordeling af virksomhedsstørrelser i glasindustrien.
- IKT-sektoren
 - IKT-sektoren: SMEs in the ICT services industry (2009)
http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/ict/files/study_report_ict_services_en.pdf
 Data om struktur, omsætning, beskæftigelse, produktivitet, værditilvækst, rentabilitet, handel, FDI, støtte til forskning og udvikling, konjunktursituation, hindringer for markedsadgang og -afgang, markedsstruktur og lovgivningsmæssige forhold for EU's sektor for IKT-ydelser.
- Metalindustrien
 - Competitiveness of the EU Metalworking and Metal Articles Industries (2009)
http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/mechanical/files/metalworking/mma_final_report_181109_final_en.pdf
 Data om produktion, beskæftigelse, produktivitet, rentabilitet, industristruktur, fordeling af virksomhedsstørrelser, handel samt barrierer for markedsadgang i EU's metalbearbejdnings- og metalvareindustri.
 - Competitiveness of the EU Non-ferrous Metals Industries (Ecorys, 2011)
http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/metals-minerals/files/fn97624_nfm_final_report_5_april_en.pdf
 Kapitlerne i rapporten omfatter grundlæggende fakta om industrien, de vigtigste emner vedrørende industriens konkurrenceevne, et strategisk fremtidsperspektiv og politiske løsningsmodeller. Der er medtaget input fra Kommissionen og fra interessenter og sammenslutninger i industrien.
 - Study on the Competitiveness of the European Steel Sector (2008)
http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/metals-minerals/files/final_report_steel_en.pdf

Data om struktur, lovgivningsmæssige forhold, markedsudsigter, input, beskæftigelse, prisudvikling og værdikæden i EU's stålindustri.

- Lægemiddelindustrien
 - Pharmaceutical industry: Monitoring and analysis of the sector (2009)
http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/healthcare/competitiveness/monitoring/index_en.htm
Data om omsætning, beskæftigelse, omkostningsstruktur, værditilvækst, produktivitet, rentabilitet, industristruktur, fordeling af virksomhedsstørrelser, handel, barrierer for markedsadgang, ROI samt forskning og udvikling i lægemiddelindustrien.
- Sikkerhedsindustrien (produktion af sikkerhedsrelateret udstyr og sikkerhedsrelaterede ydelser)
 - Study on the Competitiveness of the EU Security industry (2009)
http://ec.europa.eu/enterprise/policies/security/files/study_on_the_competitiveness_of_the_eu_security_industry_en.pdf
Data om omsætning, markedsstørrelse, konkurrenter og primære drivkræfter i EU's sikkerhedsindustri.
- Servicesektorerne
 - Services sectors (2008)
http://ec.europa.eu/enterprise/policies/industrial-competitiveness/documents/index_en.htm
Data om beskæftigelse, omsætning, værditilvækst, produktivitet, input, fordeling af virksomhedsstørrelser, input i udvalgte serviceindustrier i EU (industrirenøring, privat sikkerhed, private jobformidlinger, arkitektonisk/ingeniør-/teknisk rådgivning, logistik, computer- og computerrelaterede ydelser og aktiviteter samt facilitetsstyring).
- Skibsbygningsindustrien
 - Study on Competitiveness of the European Shipbuilding industry (2009)
http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/maritime/files/fn97616_ecorys_final_report_on_shipbuilding_competitiveness_en.pdf
Data om struktur, lovgivningsmæssige forhold, konkurrenter, produktionsmæssige indikatorer, værditilvækst, produktivitet, indtjening, handel, beskæftigelse, lønomkostninger, input, forskning, udvikling, innovation, adgang til finansiering samt markedsandele for EU's skibsbygningsindustri.
- Turismeindustrien
 - Study on the Competitiveness of the EU tourism industry (2009)
http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/tourism/files/studies/competitiveness/study_on_tourism_competitiveness_2009_en.pdf
Data om rentabilitet, markedsstørrelse og lovgivningsmæssige forhold i EU's turismeindustri.
 - The Travel & Tourism Competitiveness Report (2009)
http://www3.weforum.org/docs/WEF_GCR_TravelTourism_Report_2009.pdf
Landedata om lovgivningsmæssige forhold, miljømæssig bæredygtighed, sikkerhed, sundhed og hygiejne, prioritering af rejser og turisme, infrastruktur for luft- og landtransport, turismeinfrastruktur, IKT-infrastruktur, prismæssig konkurrenceevne, arbejdskraft, affinitet for rejser og turisme samt natur- og kulturressourcer.

Generelle rapporter om EU og international konkurrenceevne

Regelmæssige udgivelser med generel information om industriernes konkurrenceevne.

- Europa-Kommissionen, *European Competitiveness Report*, årlig udgivelse fra GD for Erhvervspolitik
http://ec.europa.eu/enterprise/policies/industrial-competitiveness/competitiveness-analysis/index_en.htm
Indeholder statistiske bilag med sektordata om produktion, produktivitet, udførte arbejdstimer, ULC, RCA og RTB.

Indholdet af de øvrige kapitler varierer fra år til år. De kapitler, der omhandler (industri)sektorer, er nævnt under sektorundersøgelser.

- Europa-Kommissionen, *Member States Competitiveness Performance and Policies*, årlig udgivelse fra GD for Erhvervs politik
- Europa-Kommissionen, *EU Industrial Structure Report: Trends and Performance*, halvårlig udgivelse fra GD for Erhvervs politik
- Europa-Kommissionen, *Science, Technology and Competitiveness key figures report* (GD for Forskning og Innovation)
<http://ec.europa.eu/research/era/docs/en/facts&figures-european-commission-key-figures2008-2009-en.pdf>
Data om udgifter til forskning og udvikling, universitetsfinansiering, arbejdskraft, uddannelse, output (udgivelser, patenter), eksport af højteknologi samt rammeprogrammer.
- Europa-Kommissionen, *Europe's Digital Competitiveness report* (GD for Informations samfundet og Medier)
http://ec.europa.eu/information_society/digital-agenda/documents/edcr.pdf
Data om og analyse af IKT-sektoren.
- Centre for Global Competitiveness and Performance (2010), *The Global Competitiveness Report 2010-11*, World Economic Forum
http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2010-11.pdf
Rangordning af lande efter konkurrenceevne på baggrund af Global Competitiveness Index (GCI), som blev udarbejdet til World Economic Forum og lanceret første gang i 2004. GCI giver et billede af de mikro- og makroøkonomiske fundament for national konkurrenceevne gennem 12 bærende søjler. Søjlerne er: institutioner, infrastruktur, makroøkonomisk miljø, sundhed & folkeskoleundervisning, videregående uddannelse & kurser, varemærkeeffektivitet, arbejdsmarkedseffektivitet, kapitalmarkedsudvikling, teknologisk beredskab, markedsstørrelse, erhvervslivets udviklingsniveau samt innovation. Nyttig for overordnede EU-initiativer til behandling af makroøkonomiske problemer, som påvirker alle sektorer. Indeholder oplysninger om centrale medlemsstaters relative position i sammenligning med centrale konkurrenter uden for EU.
- International Institute for Management Development (IMD), *World Competitiveness Yearbook 2011*
http://www.imd.org/research/publications/wcy/wcy_online.cfm
http://www.imd.org/research/publications/wcy/Factors_and_criteria.cfm
Rangordning af nationer efter konkurrenceevne baseret på 20 faktorer: indenlandsk økonomi, international handel, internationale investeringer, beskæftigelse, priser, offentlige finanser, skattepolitik, institutionel ramme, erhvervslovgivning, samfundsmæssig ramme, produktivitet, arbejdsmarked, finansøkonomi, ledelsespraksis, holdninger og værdier, grundlæggende infrastruktur, teknologisk infrastruktur, videnskabelig infrastruktur, sundhed og miljø samt uddannelse.
- Verdensbanken (2010), *Doing Business 2011 – Making a difference for entrepreneurs*
<http://www.doingbusiness.org/reports/doing-business/doing-business-2011>
Rangordning af nationer efter erhvervs klima baseret på 11 indikatorer: opstart af virksomhed, indhentning af byggetilladelse, opnåelse af kredit, beskyttelse af investorer, betaling af skat, handel på tværs af landegrænser, tinglysning af ejendom, fuldbyrdelse af kontrakter, lukning af virksomhed, etablering af elforsyning samt ansættelse af medarbejdere.